

Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande 2000

Företag med statligt ägande i sammandrag

D en statliga bolagssfären innehåller bolag av mycket skiftande karaktär där verksamheterna spänner från gruvindustri till opera, från fastigheter till spel.

Det övergripande målet för regeringen är att företagen skall skapa värde och i förekommande fall se till att de uttryckta samhällsintressena infrias. Företagen utgör en stor del av den inhemska ekonomin och deras verksamhet har därför en stor påverkan på ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Staten har därför ett stort ansvar att vara en aktiv och professionell ägare.

Verksamhetsberättelsen är ett verktyg för att öka genomlysningen av företagen med statligt ägande.

- **SJ** bolagiserades vid årsskiftet för att förbättra förutsättningarna att fokusera på kärnverksamheten och bedriva en konkurrenskraftig verksamhet. Verksamheten bedrivs nu i tre av staten direktägda bolag.
- **V&S Vin & Sprit AB** fortsatte att expandera under 2000. Under 2001 har bolaget genom avtal med, och deläggande i, det amerikanska alkoholdryckesföretaget Jim Beam Brands, samt ett avtal med det europeiska distributionsföretaget Maxxi-um, förstärkt inflytandet över den globala distributionen av bolagets produkter.
- **Dramaten AB** hade år 2000 en rekordhög publikbeläggning på 91 procent och Dramatens Lilla scen återinvigdes.
- **Affärsverket svenska kraftnät** fick uppdraget att bygga ett landsomfattande stamnät för optofiber.
- **Vattenfall AB** har genom förvärv etablerat sig som ett av Nordeuropas största energibolag, med en stark närvaro på Europas största marknad, Tyskland.
- **AB Svenska Spel** introducerar Greyhound Racing och 310 mkr av bolagets totala vinst tilldelas föreningslivet.
- **Telia AB** börsintroducerades i juni och köpte senare den norska operatören NetCom ASA. Bolaget bildade ett gemensamt bolag med Tele2 för att bygga UMTS-nät i Sverige.
- **Vasakronan AB** vann bästa årsredovisning 1999.
- Andelen kvinnor i styrelser i företag med statligt ägande är 30 procent, och målet om 40 procent till 2003 bedöms uppnås.
- Regeringskansliet började ge ut kvartalsrapporter. Genomlysningen av företagen med statligt ägande och förvaltningen av dessa är unik i Europa.

Förord: Staten – en aktiv ägare	6	Tabeller och diagram	
Statens ägarpolitik: Målet är att skapa värde	8	Könsfördelning	11
Ägarens tre verktyg:		Företag med statligt ägande ordnade efter huvudman	14
– Ökad genomlysning	9	Företag med statligt ägande, 2000	
– Ökad fokus på kärnverksamheten	10	Resultaträkning	17
– Effektiva styrelser	11	Balansräkning	17
Viktiga policyfrågor	12	Resultaträkning	18
Miljöfrågor är affärsmässiga	12	Balansräkning	18
Könsperspektivet en självklarhet	12	Företag med marknadsmässiga krav	
Mångfald lönar sig	12	Dagligvaruhandeln	
Statliga företag i IT-samhället	12	Resultaträkning	19
Incitamentsprogram	13	Balansräkning	19
Anställningsvillkor i statligt ägda företag	13	Transport	
Handlingsprogram för arkitektur, formgivning och design	13	Resultaträkning	20
Regeringens förvaltningsmandat	13	Balansräkning	20
Regeringskansliets ägarförvaltning	14	Telekom	
Förvaltningskostnader	15	Resultaträkning	21
		Balansräkning	21
Den statliga företagssfären 2000	16	Basindustri	
Företag med marknadsmässiga krav	19	Resultaträkning	22
<i>Dagligvaror</i>	19	Balansräkning	22
<i>Transport</i>	19	Kraft	
<i>Telekom</i>	21	Resultaträkning	22
<i>Basindustri</i>	21	Balansräkning	22
<i>Kraft</i>	22	Finans	
<i>Finans</i>	23	Resultaträkning	23
<i>Fastighet</i>	23	Balansräkning	23
Företag med särskilda samhällsintressen	24	Fastighet	
<i>Dagligvaror</i>	24	Resultaträkning	24
<i>Industrivaror och -tjänster</i>	25	Balansräkning	24
<i>Kraft</i>	25		
<i>Finans</i>	26	Företag med särskilda samhällsintressen	
		Industrivaror och -tjänster	
År 2000 för företag med statligt ägande	28	Resultaträkning	25
Statens ägande i börsnoterade företag	29	Balansräkning	25
Investeringar	30	Kraft	
Anställda	31	Resultaträkning	26
Utlandsverksamhet	32	Balansräkning	26
Omsättning och resultat	33	Finans	
Förädlingsvärde	38	Resultaträkning	26
Förändringar i ägandet	39	Balansräkning	26
Redovisningsprinciper	39		
Definitioner	40	Kursutveckling för börsföretag	
Branschindelning	40	där staten har ägandeintressen	29
		Marknadsvärden för den statliga	
Företag med statligt ägande	43	portföljen kvartalsskiften 2000	29
		Investeringar av företag med statligt ägande	30
Historiska tillbakablickar	126	Anställda i företag med statligt ägande	31
		Utlandsverksamhet i företag med statligt ägande	32
Ansvarsfördelning inom Regeringskansliet		Omsättning i företag med statligt ägande	33
för företag med statligt ägande	130	Sammanfattande tabell för företag med statligt ägande, 2000	34
		Majoritets- eller hälftenägda företag (50-90 procent)	35
Personregister 2000	134	Minoritetsägda företag (20-49 procent)	35
		Minoritetsägda företag (1-19 procent)	35
Adressregister	142	Börsnoterade företag	35
		Utdelning i företag med statligt ägande	36
VD- och ordförandeförändringar under år 2000	145	Grad av kommersiell verksamhet	37
		Förädlingsvärde i företag med statligt ägande	38
Bolagiseringen av SJ	146	Förändringar i ägandet i noterade bolag	39

Staten – en aktiv ägare

Staten är i dag den största aktören på de finansiella marknaderna, dels via AP-fondernas innehav av noterade aktier och obligationer, dels via de noterade innehaven i den statliga bolagssfären. Staten har dessutom ett direkt inflytande i svenskt näringsliv eftersom företagen med statligt ägande omfattar cirka 25 procent av det inhemska näringslivet. Det är därför ett stort ansvar som åligger regeringen att med omsorg och skicklighet utöva förvaltningen av den statliga bolagssfären eftersom detta får betydande konsekvenser inte bara för de enskilda företagen, utan för hela den svenska ekonomin.

 omvärlden för företagen med statligt ägande har förändrats kraftigt sedan slutet av 1980-talet. I dag är närmare 85 procent av företagen med statligt ägande aktiva inom konkurrensutsatt verksamhet. Flera av de tidigare monopolen och affärsverken arbetar nu på konkurrensutsatta marknader. Globaliseringen gör att många fler av företagen med statligt ägande kommer att se konkurrensen skärpas ytterligare med än fler internationella etableringar i Sverige.

För att möta denna förändrade omvärld har regeringen förstärkt den professionella förvaltningen och det aktiva ägandet av de statliga företagen.

Den förbättrade ägarförvaltningen stärker konkurrensneutraliteten i en avreglerad marknad. Regeringen har infört värdeskapande som övergripande mål, och i förekommande fall infria vissa samhällsintressen, samt preciserat hur regeringen utnyttjar de tre ägarverktygen genomlysning, ökad fokus på kärnverksamheten och effektivare styrelser.

Vi är stolta över att kunna säga att genomlysningen av företagen med statligt ägande ökat under det gångna året. Bolagens externa redovisning har förbättrats. Regeringskansliet har producerat en allt utförligare skrivelse om företag med statligt ägande samt börjat publicera kvartalsrapporter. Arbetet med att få in mer kvinnor i styrelserna fortsätter. Vid utgången av 2000 var andelen kvinnor 30 procent, och målet om 40 procent 2003, skall uppfyllas.

En del bolag har valt att införa ett incitamentsprogram för de anställda. Rätt genomfört kan det vara ett instrument för att sätta fokus på värdeskapande.

Under det gångna året har regeringen satt som mål att Sverige skall bli världens första informationssamhälle för alla. Informationsteknologin är ett redskap som

kan underlätta för att uppnå viktiga mål inom ett antal angelägna områden, bland annat tillväxt och sysselsättning, regional utveckling, mångfald och hållbart samhälle. Med tanke på att företagen med statligt ägande utgör en så stor del av det svenska näringslivet är dessa företags aktiviteter på detta område av stor betydelse för att Sverige skall behålla sin ledande ställning som en av världens främsta informationsekonomier. Ett framtidsrikt arbete inom detta område kommer att ge bättre förutsättningar för en sund ekonomisk tillväxt och sysselsättning.

Regeringens ambition är att vara en professionell ägare.

Från vissa håll ifrågasätts från tid till annan statens roll som ägare. Regeringen ser emellertid pragmatiskt på frågan om huruvida staten skall äga vissa företag eller ej. Regeringens avsikt är att vårda det staten äger, det vill säga att vara en aktiv, långsiktig ägare.

Regeringens övergripande mål är att ge företagen med statligt ägande bästa möjliga förutsättningar att fortsätta utvecklas eftersom värdefulla företag skapar värdefulla jobb. Med staten som aktiv och professionell ägare kan välfärden öka i Sverige.

Värdefulla företag skapar värdefulla jobb

Göran Persson
Statsminister

Björn Rosengren
Näringsminister

Statens ägarpolitik
– Målet är att skapa värde

Regeringens övergripande mål för företagen med statligt ägande är att de skall skapa värde och i förekommande fall se till att uttryckta samhällsintressen infrias.

D en svenska staten, som är Sveriges största företagsägare, har en unik möjlighet att påverka Sveriges ekonomi. Detta medför ett stort ansvar och ställer krav på en professionell förvaltning för att säkerställa sysselsättning och tillväxt. Med avregleringar inom många stora branscher möter nu de statliga företagen en allt hårdare konkurrens. Flera av de statliga bolagen tillhör redan de mest kostnadseffektiva i sin bransch, medan andra har genomfört betydande förändringar för att stärka sin konkurrenskraft under 2000. Den nya informationsteknologin skapar också nya möjligheter för företagen. Sverige ligger i framkanten med bland annat ett av världens högsta Internetanvändande, vilket ger goda förutsättningar att snabbt förstå och utnyttja den nya informationsteknologin. Sammantaget har företagen med statligt ägande goda möjligheter att fortsätta bidra till en sund ekonomisk tillväxt för hela landet.

Den statliga bolagssfären består av 59 företag varav 4 är avvecklingsbolag. Staten äger 45 bolag helt och därutöver 16 bolag tillsammans med andra. Totalt är cirka 240 000 personer anställda i dessa bolag. Till detta kan läggas alla kunder, leverantörer och kreditgivare som direkt eller indirekt påverkas av statens ägarengagemang. Statens ägarpolitik kräver därför uppmärksamhet och granskning. Staten är direktägare i fem noterade företag och värdet av detta innehav var 180 miljarder kr den 18 maj. Staten var därmed Stockholmsbörsens största ägare med cirka 5 procent av det totala börsvärdet.

Statens ägarroll är mycket komplex då staten äger bolag aktiva i verksamheter som spänner från gruvindustri till opera, från fastigheter till spel. Regeringen har dock slagit fast att det övergripande målet för samtliga företag är att skapa värde, och i förekommande fall infria uttryckta samhällsintressen. Formen för värdeskapande beror på typen av bolag där företagen i princip kan delas in i två typer; företag som verkar under marknadsmässiga villkor och krav, och företag som har särskilda samhällsintressen att uppfylla inom ramen för ett resultatkrav.

För den första gruppen utgår ägarpolitiken från marknadsmässiga krav. För flera av dessa bolag används den gängse måttet för värdeskapande, det vill säga att nuvärdet av de framtida kassaflödena skall vara större än företagets sammanvägda kostnad för det lånade kapitalet och ägarens kapital. Under de senaste två åren har regeringens förvaltning varit inriktad på en finansiell omvandling av bolagen i syfte att maximera aktieägarvärdet. Aktieägarvärdet maximeras när kapitalkostnaden minimeras och kassaflödet från investerat kapital maximeras.

I den andra gruppen, där företag som bland annat Systembolaget AB och Apoteket AB återfinns, kan inte ett traditionellt mått av värdeskapande användas. Ägarpolitiken är här i stället inriktad på att företagen skall bedriva sin verksamhet så effektivt som möjligt, givet att uppställda mål och ekonomiska krav uppfylls. För de här företagen kommer således värdeskapandet ur den samhällsnytta som de åstadkommer. Om dessa företag enbart fokuserade på värdeskapande i gängse mening

skulle aktieägarvärdet kunna maximeras, dock på bekostnad av att samhället riskerar att de samhällspolitiska målen inte nås. Icke desto mindre skall även dessa företag hushålla med sina ekonomiska tillgångar, vilket innebär att nuvärdet av framtida kassaflöden åtminstone bör möta kostnaden för kapitalet i bolaget.

Utvärderingen av företagen blir således också olika beroende på vilken av ovanstående två grupper som företaget tillhör. För de företag med statligt ägande som verkar under marknadsmässiga villkor och krav måste ägaren utvärdera lönsamheten hos företaget och avgöra om företaget producerar en acceptabel avkastning. För företagen med särskilda samhällsintressen blir uppgiften mer komplex då även andra faktorer än lönsamhet måste utvärderas. Kravet på tydlighet för de uppsatta målen och en aktiv ägarförvaltning blir därmed än större inom den gruppen av företag.

Regeringskansliet har som ägare tre verktyg till hands för att nå sina mål; genomlysning, fokus på kärnverksamhet och effektiva styrelser. I det följande kommer regeringens ägarpolitik att presenteras och redogörelsen inleds med en beskrivning och en utvärdering av dessa tre verktyg. Därefter följer en redogörelse för regeringens policy i några frågor av principiell karaktär.

Ägarens tre verktyg – Ökad genomlysning

1 Regeringens mål är att företagen med statligt ägande skall hålla en hög nivå på sin rapportering och vara väl genomlysta. Som exempel på en hög genomlysning kan nämnas att det i årsredovisningen bland annat skall framgå vilka finansiella mål, inklusive miljönyckeltal, som organisationen arbetar efter samt i vilken mån de uppfyllts. Kravet på genomlysning och hög kvalitet på rapporteringen kan också ställas i relation till företagets relativa storlek samt dess ställning på marknaden och inte minst antalet ägare i svenska folket. För statligt ägda företag blir därmed genomlysningen en demokratifråga eftersom bolagen ytterst ägs av svenska folket.

Den externa rapporteringen är hörnstenen på vilken marknads kapitalallokering sker och en effektiv kapitalallokering är nödvändig för en välmående ekonomi. Ur ägarens synvinkel är rapporteringen av speciell vikt eftersom ledning och styrelser ansvarar för att ta fram det önskade materialet och ställa sig de frågor som ägaren, det vill säga investeraren, vill ha svar på. Rapporteringen blir således ett viktigt styrinstrument för ägaren i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av företaget.

Den finansiella och kvantifierbara informationen är grunden för företagets offentliga rapportering. Den skall, för att uppfylla kravet på en hög genomlysning, komplet-

Regeringskansliet har i samråd med företagen med statligt ägande strävat efter att öka fokus på kärnverksamheten och optimera kapitalstrukturen. Exempelvis kan nämnas att SJ har avyttrat ett flertal verksamheter utanför kärnverksamheten, däribland restaurangverksamhet och färjor.

teras med beskrivande information för att ge vägledning i tolkningen av företagets utveckling och de faktorer som skapar värde i det specifika företaget. I vilken mån de särskilda uppgifterna uppfyllts, i de fall sådana finns, bör betraktas som varande lika väsentligt som annan redovisning. Även den miljörelaterade rapporteringen bör i möjligaste mån integreras i årsredovisningen. De generella krav som kan ställas på en årsredovisning är bland annat att möjligheter och hot som har betydelse för att bedöma den framtida förmågan att skapa värde beskrivs på ett balanserat sätt.

Regeringen ställer emellertid inte bara krav på de enskilda företagen att förbättra sin rapportering, utan Regeringskansliet arbetar också strukturerat med att förbättra den egna rapporteringen kring det statliga ägandet. Detta innebär att Regeringskansliet arbetar kontinuerligt med att öka kunskapen och därmed medvetenheten kring hur förvaltningen av statliga bolag bör ske. Från och med 2000 ger Regeringskansliet ut kvartalsrapporter. Dessa innehåller en redogörelse för utvecklingen i företagen med statligt ägande under det gångna kvartalet, och i viss mån en beskrivning av hur ägaren ser på framtiden och utvecklingen för de enskilda företagen och branscherna.

Sedan augusti 1999 ger Regeringskansliet också ut en mer lättillgänglig version av den formella skrivelsen till riksdagen om företag med statligt ägande. Den lättillgängliga versionen riktar sig till allmänheten, media, fackföreningar, med flera intressegrupper.

Inom Regeringskansliet pågår arbetet med att ytterligare höja kvaliteten i den externa rapporteringen. Detta sker bland annat genom att säkerställa kvaliteten i inrapporterat material, förenkla rapporteringsrutinerna för företagen och införa en konsekvent och tydlig rapportering för att därigenom underlätta läsningen och tolkningen av siffermaterialet. Dessutom har Regeringskansliet ambitionen att påskynda rapporteringen så att kvartalsrapporterna och denna skrivelse publiceras i en närmare anslutning till rapporteringstidpunktens slut. De förändrade rapporteringsrutinerna beskrivs närmare på sidan 39 under rubriken Redovisningsprinciper.

Ägarens tre verktyg – Ökad fokus på kärnverksamhet

2 Generellt sett finns två problem inom den statliga bolagssfären, ineffektiv kapitalbalans och expansion utanför kärnverksamheten.

För det första är vissa bolag med statligt ägande överkapitaliserade, det vill säga har för mycket eget kapital i relation till lånat kapital. En optimal kapitalstruktur innebär att ägaren, i nära samråd med företaget, söker nå en fördelning mellan eget kapital och lånat kapital som mini-

merar kostnaden för det totala kapitalet utan att riskera bolagets finansiella ställning. Genom att minska den totala kapitalkostnaden ökar företagets möjligheter att öka avkastningen och använda kapitalet mer effektivt. Därmed ökar också värdet på företaget. En anledning till överkapitaliseringen är en osäkerhet om ägaren, det vill säga staten, är beredd att skjuta till nytt kapital om det uppstår ett investeringsbehov. Detta försvårar möjligheten för företagen att öka utdelningen till ägaren eftersom företaget vill försäkra sig om att ha en buffert för eventuella framtida investeringar.

Anledningen till att ett företag inte skall vara överkapitalägt är bland annat att det egna kapitalet är dyrare än det lånade. Vid en obeståndssituation står aktieägare efter andra kreditgivare i prioritetsordningen. För att kompensera det större risktagandet kräver aktieägare därför generellt en högre riskpremie. Denna riskpremie ligger enligt externa bedömare nu inom intervallet 3,5-5,0 procentenheter baserat på ett genomsnitt. Utöver detta tillkommer, i bolagets perspektiv, att vinsten är skattepliktig medan räntan på lånat kapital är avdragsgill. En optimal kapitalstruktur är därmed beläning upp till en sådan nivå att den sammanlagda kapitalkostnaden minimeras. Detta underlättar för företaget att uppnå högre avkastning och effektivare kapitalanvändning. Den överkapitalisering som kan uppstå går att hantera genom att till exempel utdelningen till ägare höjs. Detta måste dock vägas mot bolagets finansiella ställning.

Det andra problemet är att flera av företagen med statligt ägande har expanderat inom verksamheter som ligger utanför kärnverksamheten. Generellt sett ökar detta risken i företaget eftersom det på så sätt börjat konkurrera inom områden där företaget har ringa eller ingen erfarenhet. Ledningen riskerar således att förlora sitt fokus på kärnverksamheten och kreditgivarna i sin tur kan börja begära en högre riskpremium för att låna ut pengar. Dessutom löper ägaren risken att företagets mål inte uppfylls eller åsidosätts.

Under åren 1999 och 2000 har Regeringskansliet i samråd med företagen med statligt ägande strävat efter att öka fokus på kärnverksamheten och optimera kapitalstrukturen. Exempelvis kan nämnas att SJ har avyttrat ett flertal verksamheter utanför kärnverksamheten, däribland restaurangverksamhet och färjor. Telia AB har markerat sitt fokus genom att placera icke-kärnverksamhet i ett separat bolag, och man har också breddat ägandet i sin katalogverksamhet genom börsintroduktionen av Eniro AB. Vattenfall håller på att avyttra större delen av sin verksamhet utanför Europa. AssiDomän AB har genomfört ett inlösenprogram samt avyttrat flertalet industriella verksamheter. Det finns samtidigt många bolag där verksamheten på det hela taget är väl fokuserad på kärnverksamheten.

För flera bolag i hela den statliga bolagssfären kvarstår dock problemet att det egna, dyrare, kapitalet utgör en

alltför stor andel av det totala kapitalet.

Styrelserna kan också överväga att företagen inrättar så kallade värdebaserade styrsystem kopplade till incitamentsprogram. Regeringen har beslutat om riktlinjer för sådana program för anställda i statliga bolag, dock innebär inte det att regeringen rekommenderar att det införs sådana program i samtliga bolag som ägs av staten. LKAB och Vasakronan har infört värdebaserade styrsystem kopplade till incitamentsprogram för de anställda. Läs mer om regeringens principer för incitamentsprogram på sidan 13.

Ägarens tre verktyg – Effektiva styrelser

3 Som ägare är staten aktiv i styrelsenomineringarna till företagen.

Regeringens mål är att styrelserna skall innehålla hög kompetens anpassad till respektive bolags verksamhet, situation och framtida utmaningar. Det är därför viktigt att styrelsens sammansättning ändras i takt med att företaget utvecklas och omvärlden förändras. Varje nominering skall således utgå från kompetensbehovet i respektive företags styrelse.

Själva nomineringen och tillsättningen av nya ledamöter föregås av en löpande dialog mellan ansvarigt departement, styrelseordförande, andra ledamöter, företagsledning och eventuellt andra delägare samt övriga berörda. I den här processen kan det många gånger vara till stöd för ägaren eller ägarna om styrelsen utvärderat sig själv och inventerat eventuella förändringsbehov avseende sammansättningen och framtida kompetensbehov. Regeringens ambition är att styrelseförändringar skall utlysas i god tid före stämman.

Vad beträffar kriterierna för att komma ifråga för en styrelseplats fordras en hög allmän kompetens inom antingen löpande affärsverksamhet, affärsutveckling, branschkunskap, finansiella frågor eller andra relevanta områden.

I flera av de börsnoterade företagen finns så kallade informella nomineringskommittéer vilka utgörs av de största ägarna. Detta har skett i exempelvis Telia AB och AssiDomän AB. Det avgörande är att eventuella nomineringar tydligt motiveras och dokumenteras för bästa möjliga genomlysning. Sammansättningen av styrelserna skall också ske så att en balans uppnås avseende kompetens, bakgrund, ålder och kön. Målet för de onoterade företagen är en jämn könsfördelning och ett delmål är att andelen kvinnor skall vara minst 40 procent 2003. År 2000 uppgick andelen kvinnor till 30 procent och året innan var andelen 29 procent.

Styrelsens ordförande har en särställning i företags styrelse. Därför bör särskilt höga krav ställas på styrelsens ordförande när det gäller kompetens och förmåga att

leda styrelsearbete. Det är styrelsens ordförande som skall tillförsäkra att styrelsearbetet i företagen med statligt ägande håller en hög kvalitet och sker med viss enhetlighet. Enligt aktiebolagslagen är ansvaret mellan verkställande direktören och styrelsen fördelat så att VD skall sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Det är värdefullt om styrelsen, som kollektiv och av respektive individ, utvärderas. Den samlade utvärderingen, som vanligen görs årligen, kan tjäna som underlag för utveckling av styrelsernas arbetsätt och också som underlag för ägaren(na).

För att uppnå effektiva styrelser bör dessa inte vara för stora. År 2000 bestod styrelserna i företag med statligt ägande i snitt av 7,6 ledamöter inklusive suppleanter, 1999 var medelstyrelsen 7,8 inklusive suppleanter. Styrelsernas storlek varierar från som minst 3 till som mest 14 ledamöter.

Regeringskansliets avsikt är att endast ha ordinarie ledamöter i styrelserna, om inte särskilda skäl kräver annat, eftersom varje ledamot bör ha samma ansvar och ha samma drivkraft för ett stort engagemang i företags utveckling.

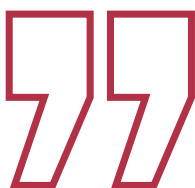
För insynens skull och för att som huvudägare direkt kunna medverka till bolagets utveckling kan det många gånger vara en fördel för staten med direkt ägarrepresentation i styrelsen, det vill säga att styrelserna innehåller representanter från Regeringskansliet med insikt i bolagets verksamhet och den bransch den verkar i. Samtidigt som ägarens insyn ökar, kan styrelsen också tillföras kunskap om ägarens förhållningssätt i viktiga frågor. Ett 40-tal tjänstemän från Regeringskansliet, både politiskt tillsatta och opolitiska, sitter i bolagsstyrelser. Av dessa har ett knappt tiotal personer mer än ett styrelseuppdrag.

Styrelsenomineringar i börsnoterade bolag där staten är delägare skall ske i samråd med övriga huvudägare, företrädesvis genom en nomineringskommitté. De förslag som därvid framkommit bör publiceras i god tid före bolagsstämman och kommitténs ledamöter skall vara närvarande på stämman för att kunna motivera valet av de föreslagna personerna. I de noterade bolag där staten har en stor ägarandel bör minst en ledamot av nomineringskommittén representera staten. Nomineringskommittén bör bestå av tre till fem ledamöter och majoriteten skall representera huvudägarna. Det är lämpligt att nomineringskommittén även föreslår styrelsearvodena.

KÖNSFÖRDELNING

Befattning	Kvinnor	Män	Totalt	Andel kvinnor
Ordförande	4	53	57	7%
Vice ordförande	2	17	19	11%
Andra ordinarie	119	214	333	36%
Suppleant	8	22	30	27%
Ledamöter utsedda av bolagsstämman, total*	133	306	439	30%
Arbetsdagare, ordinarie	13	62	75	17%
Arbetsdagare, suppleant	13	34	47	28%
VD/GD	7	50	57	12%

*omfattar ordinarie ledamöter, suppleanter samt ordförande och vice ordförande

Regeringens mål är att styrelserna skall innehålla hög kompetens anpassad till respektive bolags verksamhet, situation och framtida utmaningar. Det är därför viktigt att styrelsens sammansättning ändras i takt med att företaget utvecklas och omvärlden förändras.

Viktiga policyfrågor

I det följande redogörs för regeringens policy i vissa frågor av principiell karaktär och hur de berör företagen med statligt ägande. Dessa policyfrågor ger uttryck för en viljeyttring hos regeringen på områden som är angelägna för hela samhället medan de tre verktyg som tidigare beskrivits är de traditionella metoder som en företagsägare kan använda i sin ägarutövning.

Miljöfrågor är affärsmässiga

I regeringens förklaringen slås fast att Sverige skall vara ett föregångsland i omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Vidare i propositionen Svenska Miljömål - Miljöpolitik för ett hållbart Sverige (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MjU06, rskr. 1998/99:183) anges i avsnitt 8.3 om staten som ägare. Som ett resultat av att miljöfrågorna mer och mer uppfattas som affärsmässiga och strategiska, uppmärksammas allt oftare ägarnas möjligheter att påverka företagens miljöarbete. Välskötta företag behöver ha ett seriöst miljöarbete och god miljökompetens för att undvika miljörelaterade risker och kostnader. Kostnaderna kan bestå dels i höga åtgärds- eller saneringskostnader, dels i kostnader på grund av försämrat anseende hos leverantörer, kunder och allmänhet. Miljöanpassning är i många fall en förutsättning för lönsamhet. De statliga företagen bör därför sträva mot en hållbar utveckling och bidra till att de nationella miljömålen uppfylls.

Det åligger styrelserna att slå fast företagets miljöpolicy samt att beakta de krav som ställs på verksamheten när det gäller en ekologiskt hållbar utveckling.

Könsperspektivet en självklarhet

D et svenska jämställdhetsarbetet är på väg in i en ny fas där inriktningen är att integrera ett könsperspektiv i den ordinarie verksamheten från att främst varit en egen sidosordnad struktur med jämställdhetsansvariga och jämställdhetskommittéer. Genom könskonsekvensanalyser skall både kvinnors och mäns villkor, förutsättningar och behov tydliggöras och därmed blir dessa analyser ett instrument för att höja kvalitet och effektivitet. Staten skall därför se till att företagen i sitt arbete analyserar sin verksamhet utifrån såväl kvinnors som mäns förutsättningar och villkor.

Könskonsekvensanalyser bör ingå i bolagens verksamhet som en del i utvecklingsarbetet. När det gäller den mer avgränsade frågan om könsfördelningen i de statliga bolagsstyrelserna är målet en jämn könsfördelning och ett delmål att andelen kvinnor skall vara minst 40 procent 2003 (regeringens skrivelse 1999/2000:24). För 2000 uppgick andelen kvinnliga styrelseledamöter till 30 procent, jämfört med 29 procent 1999. Detta kan jämföras med att cirka 5 procent av ledamöterna i de svenska börsnoterade bolagen utgörs av kvinnor. Genom att intensifiera ansträngningarna för att öka andelen kvinnor vid tillsättningar i statliga bolagsstyrelser, samtidigt som det aktuella kompetensbehovet i varje bolag tillgodoses, kan regeringen uppnå ett av delmålen för jämställdhetspolitiken inom rimlig tid. Det svenska jämställdhetsarbetet har varit, och skall även framledes förbli, framgångsrikt och en internationell förebild.

Mångfald lönar sig

E rfarenheten från företag i såväl Sverige som utomlands visar att mångfald lönar sig. En ökande internationalisering med skärpt konkurrens ställer krav på högre kompetens hos de anställda. Arbetet med mångfald innebär att dra nytta av mänskliga olikheter och skapa kraft ur det faktum att varje medarbetare har sina personliga kompetenser, egenskaper och särskiljande drag. Mångfaldsarbetets övergripande mål är att införa organisationssystem som gör det möjligt för alla medarbetare att medverka med sin fulla potential. Exempelvis kan handlingsplaner upprättas för hur företagen skall ta tillvara det humankapital som finns hos personer som kommer från skilda kulturella, etniska och sociala miljöer. Handlingsplanerna skall användas som verktyg för att kunna rekrytera de bäst lämpade genom att bredda basen för rekrytering.

Regeringen anser att arbetet med mångfald är viktigt och utgår från att företagen med statligt ägande beaktar detta bland annat i sin verksamhet och personalpolitik.

Statliga företag i IT-samhället

R egeringens IT-politiska mål är att Sverige som första land skall bli ett informationssamhälle för alla. Regeringen anser att IT är ett redskap som underlättar möjligheterna att nå mål inom ett antal angelägna områden, bland annat tillväxt och sysselsättning, regional utveckling, mångfald och för att nå ett hållbart samhälle. Företagen med statligt ägande utgör en stor del av den inhemska företagssektorn, därmed kom-

Könskonsekvensanalyser bör ingå i bolagens verksamhet som en del i utvecklingsarbetet. När det gäller den mer avgränsade frågan om könsfördelningen i de statliga bolagsstyrelserna är målet en jämn könsfördelning och ett delmål att andelen kvinnor skall vara minst 40 procent 2003

mer också dessa företags utveckling på IT-området vara viktigt för svensk tillväxt och bidra till fler jobb och ökad produktivitet. Redan i dag ligger många långt framme, till exempel SJ, SBAB och Luftfartsverket.

För ägaren handlar det om att försäkra sig om att företagen skapar de bästa förutsättningarna för att kunna konkurrera. För att mäta denna utveckling har Näringsdepartementet skapat ett e-mognadsindex som skall vara ett verktyg både för ägaren och de enskilda företagen.

Incitamentsprogram

Regeringen beslutade den 25 november 1999 om riktlinjer för incitamentsprogram för anställda i statliga bolag. Ett incitamentsprogram är ett system för belöning av arbetstagares arbetsinsats där belöningen är beroende av att arbetstagarens arbetsinsats höjer värdet i bolaget. Det ankommer på bolagets styrelse att säkerställa att regeringens riktlinjer för incitamentsprogram för anställda i statliga bolag följs, om ett incitamentsprogram införs.

Riktlinjerna avser bolag som är helägda av staten. I bolag där staten är delägare bör riktlinjerna enligt regeringsbeslutet så långt möjligt tillämpas efter en dialog med övriga aktieägare.

Det förhållandet att regeringen beslutat om riktlinjer för incitamentsprogram skall inte uppfattas som att regeringen rekommenderar att det införs sådana program i samtliga bolag som helt eller till en del ägs av staten.

Syftet med incitamentsprogram för anställda är att bidra till att stimulera alla i bolaget att arbeta för de övergripande verksamhetsmål som ställts upp för bolaget. Incitamentsprogram är ofta kopplade till så kallade värdebaserade styrsystem.

Dessa system är ett instrument för att rikta uppmärksamheten mot värdeökning genom effektivare kapitalutnyttjande.

Anställningsvillkor i statligt ägda företag

Förhandling om verkställande direktörernas anställningsvillkor är i första hand en fråga för styrelseordförande i förening med ytterligare personer från styrelsen.

Bolagets valda styrelse skall dock i sin helhet ta ställning till anställningsvillkoren för VD samt också ta ställning till om villkoren överensstämmer med de riktlinjer regeringen utfärdar i december 1996. Styrelsen och VD skall säkerställa att dessa riktlinjer även tillämpas för övriga personer med företagsledande eller därmed jämförbara uppgifter och i dotterbolagen.

I regeringens riktlinjer sägs bland annat att löner och andra förmåner till företagsledare skall vara konkurrenskraftiga, men att företag som ägs av staten inte skall vara löneledande jämfört med motsvarande privatägda företag. Vid uppsägning från bolagets sida kan avgångsersättning utgå. Denna ersättning får motsvara högst 24 månadslöner inklusive uppsägningsperiod. Denna ersättning skall utbetalas månadsvis.

Vid ny anställning eller inkomst från annan förvärvsverksamhet skall avgångsersättningen reduceras med belopp motsvarande ny inkomst under 24-månadersperioden.

En genomgång av cirka 500 anställningsavtal gjordes 1996 och en uppföljning gjordes 1997/98 för att se till att riktlinjerna följdes.

Handlingsprogram för arkitektur, formgivning och design

Riksdagen har beslutat om mål för statens arbete med arkitektur, formgivning och design (prop. 1997/98:117, bet. 1997/87:KrU14, rskr. 1997/98:225). Statens engagemang i dessa frågor skall bland annat ha följande mål: Kvalitet och skönhetsaspekter skall inte underställas kortsiktiga ekonomiska överväganden, och kulturhistoriska och estetiska värden i befintliga miljöer skall tas till vara och förstärkas. Vidare skall offentligt och offentligt understött byggande, inredande och upphandlande på ett föredömligt sätt behandla kvalitetsfrågor.

Regeringens förvaltningsmandat

Ramverket kring förvaltningen av företag med statligt ägande styrs genom ett så kallat förvaltningsmandat från riksdagen.

Enligt 9 kap. 8 § regeringsformen, står statens medel och dess övriga tillgångar till regeringens disposition. Enligt 9 § skall riksdagen fastställa grunderna – i den omfattning som behövs – för förvaltningen av statens egendom och förfogandet över den.

Regeringen skall således höra riksdagen vid väsentliga ändringar av företagets inriktning, utspädning av ägandet, kapitaltillskott, bolagisering (ombildning av, vanligen, affärsverk till aktiebolag) samt försäljningar och köp av aktier. Beträffande det sistnämnda har riksdagen givit regeringen bemyndigande att avveckla ägandet i Nordbanken Holding AB, numera Nordea AB, och Svenska Skogsplanter AB (prop. 1991/92:69, bet. 1991/92:NU10 rskr. 1991/92: 92). Riksdagen har bemyndigat (prop. 1999/ 2000:84, bet. 1999/2000:NU18 rskr. 1999/2000: 204) regeringen att minska statens ägande i Telia till lägst 51 procent av samtliga aktier samt minska ägandet i AssiDomän AB och AB Svensk Exportkredit (Prop. 1995/96:141, bet 1995/96: NU26 rskr. 1995/96: 302).

I lagen (1996:1059) om statsbudgeten sägs vidare att regeringen får sälja statens aktier i bolag där staten har mindre än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar om inte riksdagen beslutat annat. Regeringen får däremot inte minska statens ägarandel i bolag där staten har hälften eller mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar. Riksdagsbeslut krävs inte för extrautdelningar eller nedläggningar eftersom det ingår i den normala förvaltningen.

Ansaret inom Regeringskansliet för förvaltningen av ett visst bolag ligger på ett med hänsyn till företagets verksamhet utpekade departement.

Det är detta departement som handhar den dagliga förvaltningen och uppföljningen samt utvärderingen av företaget.

I de fall företaget har särskilda samhällsintressen sker utvärderingen också utifrån hur företaget uppfyllt sitt uppdrag samt hur marknadens förändringar kan komma att påverka uppdragets innehåll.

Regeringskansliets ägarförvaltning

Samlade resurser och kompetens för förvaltningen av det statliga ägandet finns inom särskilda ägarenheter på Näringsdepartementet och Finansdepartementet för att få bättre förutsättningar att bedriva en enhetlig ägarpolitik och utforma tydliga mål och riktlinjer för företagen.

FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE ORDNADE EFTER HUVUDMAN

Företag	Ägarandel	Företag	Ägarandel
NÄRINGSDEPARTEMENTET		FINANSDEPARTEMENTET (forts.)	
Företag med marknadsmässiga krav		Vasallen AB ²⁾	100%
AssiDomän AB	35,5%	Dom Shvetsii, A/O	36%
Lernia AB	100%	Kasernen Fastighets AB	100%
Luossavaara-Kiirunavaara AB, LKAB	100%	Nordea AB ³⁾	18,2%
Posten AB	100%	OM Gruppen AB ⁴⁾	9,42%
SAS Gruppen ¹⁾	21,4%	Specialfastigheter Sverige AB	100%
SIS Miljömärkning AB	10%	Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB	100%
SJ, Statens Järnvägar	100%	Vin & Sprit AB, V&S	100%
Stattum, Förvaltningsaktiebolaget	100%	Företag med särskilda samhällsintressen	
Sveaskog AB	100%	Bostadsgaranti, AB	50%
Svenska Lagerhusaktiebolaget	100%	Venantius AB	100%
Svenska rymdaktiebolaget	100%	Svenska Spel, AB	100%
Svenska Skeppshypotekskassan	100%	Avvecklingsbolag	
Svenska Skogsplanter AB	100%	SKD företagen	100%
SweRoad AB	100%	KULTURDEPARTEMENTET	
Telia AB	70,6%	Företag med särskilda samhällsintressen	
Vattenfall AB	100%	Kungliga Dramatiska Teatern AB	100%
Företag med särskilda samhällsintressen		Kungliga Operan AB	100%
A-Banan projekt AB	100%	Teracom AB	100%
ALMI Företagspartner AB	100%	Voksenåsen A/S	100%
Göta kanalbolag, AB	100%	MILJÖDEPARTEMENTET	
IRECO AB	55%	Företag med marknadsmässiga krav	
Luftfartsverket	100%	Swedesurvey AB	100%
Norrland Center AB	33,3%	Sydskraft SAKAB	1 aktie ⁶⁾
Samhall AB	100%	Företag med särskilda samhällsintressen	
Sjöfartsverket	100%	Svenska Miljöstyrningsrådet, AB	90%
SOS Alarm Sverige AB	50%	SOCIALDEPARTEMENTET	
SP Sveriges Provsnings- och Forskningsinstitut AB	100%	Företag med särskilda samhällsintressen	
Statens Väg- och Baninvest AB	100%	Apoteket AB	100%
Svensk Bilprovning, AB	52%	Systembolaget AB	100%
Svenska kraftnät, Affärsverket	100%	UTBILDNINGSDEPARTEMENTET	
Svensk-Danska Broförbindelsen AB, SVEDAB	100%	Företag med marknadsmässiga krav	
Sveriges Rese- och Turistråd AB	50%	Imago AB	100%
Avvecklingsbolag		UTRIKESDEPARTEMENTET	
Grängesberg Gruvor AB	100%	Företag med marknadsmässiga krav	
Sveriges Geologiska AB	100%	Svensk Exportkredit, AB ⁵⁾	64,7%
Zenit Shipping AB	100%	Företag med särskilda samhällsintressen	
FINANSDEPARTEMENTET		Swedfund International AB	100%
Företag med marknadsmässiga krav			
Akademiska Hus AB	100%		
Civitas Holding AB	100%		
Vasakronan AB ²⁾	100%		

¹⁾ 50 procent av SAS Sverige AB

²⁾ Dotterbolag till Civitas Holding AB

³⁾ Genom samgåendet med UniDanmark minskade den svenska statens ägarandel från 25,9 till 18,2 procent.

⁴⁾ Staten höjde i juli-augusti ägarandelen från 7,7 till 9,42 procent. Statens ägarandel är beräknad på antal utestående aktier i OM Gruppen efter full konvertering och utnyttjande av teckningsoptioner, dvs. 84 818 818 stycken aktier.

⁵⁾ Svensk Exportkredit ägs sedan augusti 2000 till 64,7 procent av staten och till 35,3 procent av ABB Ltd. Staten ägde tidigare 50 procent och de stora bankerna lika mycket.

⁶⁾ Sydkraft SAKAB ingår ej i sammanställningen på grund av den låga ägarandelen.

Näringsdepartementet förvaltar merparten av företagen med statligt ägande, 31 stycken samt tre avvecklingsbolag. Huvuddelen avser företag inom kraft-, telekom-, skog- samt transportbranscherna och företagen är i de flesta fall konkurrensutsatta och flertalet har värdemaximering som mål.

Näringsdepartementets enhet för statligt ägande bildades i samband med sammanslagningen hösten 1998 av Arbetsmarknadsdepartementet, Närings- och Handelsdepartementet samt Kommunikationsdepartementet.

Enheten består av 13 personer varav sju företagsförvaltare, tre analytiker som också arbetar med ägarstyrningsfrågor, två assistenter samt en chef.

Finansdepartementet förvaltar statens ägande i 14 företag (inklusive Civitas Holding AB:s dotterbolag Vasakronan AB och Vasallen AB samt ett avvecklingsbolag), företrädesvis verksamma inom den finansiella sektorn, fastighets- och spelbranscherna samt V&S Vin & Sprit AB. Finansdepartementets bolags- och fastighetsenhet består av sex personer som arbetar med bolagsfrågor varav fyra som företagsförvaltare, en analytiker samt en chef.

Ägarenheternas uppdrag är att aktivt bevaka och sköta statens tillgångar så att värdeutvecklingen blir den bästa möjliga och – i de fall det är aktuellt – de särskilda samhällsintressena uppfylls.

Ägarenheterna förmedlar ägarens uppdrag och krav samt bevakar, genom ett aktivt analysarbete, de olika branschernas utveckling. Tjänstemännen är också i vissa fall ägarrepresentanter i företagens styrelser. Enheternas medarbetare fungerar också som kontaktlänkar mellan företagen och de politiskt tillsatta vilka är ytterst ansvariga. Enheterna utformar underlag och bereder ärenden för beslut inom Regeringskansliet.

Socialdepartementet, Kulturdepartementet, Miljödepartementet, Utrikesdepartementet samt Utbildningsdepartementet förvaltar ägandet i 12 företag.

Socialdepartementet förvaltar bolag med socialpolitiska mål och Kulturdepartementet bolag med kulturpolitiska mål. Inom Miljödepartementet förvaltas bolag som verkar inom miljöområdet.

För en översikt över vilka branscher och företag respektive tjänsteman ansvarar, hänvisas till tabellen "Ansvarsfördelning inom Regeringskansliet för företag med statligt ägande" på sidorna 132–135.

mkr. Detta utgör cirka 0,05 promille av värdet på bolagsfären som har uppskattats till mellan 430 och 500 miljarder kr. Uppskattningen är beroende av vilka antaganden som görs för respektive bolag. Inom interna kostnader ingår löpande kostnader som löner, resor, kontorsmaterial etc. Köpta tjänster innefattar främst köpta tjänster inom finansiell och juridisk rådgivning samt framställandet av verksamhetsberättelser och kvartalsrapporter.

Finansdepartementets bolagsenhet hade förvaltningskostnader på cirka 3,3 mkr för bolagsförvaltningen.

Näringsdepartementets ägarenhet hade totala förvaltningskostnader på 18,6 mkr, varav 9,2 mkr avser interna kostnader. Sammanlagt användes 9,4 mkr för köpta tjänster, varav cirka 8 mkr avser finansiell och juridisk rådgivning. Näringsdepartementet står för drygt 7 mkr av dessa, och Utrikesdepartementet har köpt tjänster för cirka 0,6 mkr.

För Teliaintroduktionen i juni betalades cirka 73,1 mkr för finansiell och juridisk rådgivning. Dessutom betalades 984,5 mkr för försäljningsomkostnader och reklam i samband med introduktionen. Försäljningen inbringade cirka 62 miljarder kr till staten.

Förvaltningskostnader

I Regeringskansliet finns två bolagsenheter, på Näringsdepartementet och på Finansdepartementet, och dessa två enheter förvaltar 46 av 57 företag, exklusive de fyra avvecklingsbolagen. Övriga bolag har handläggare som också har andra uppgifter och som är spridda på olika departement. Förvaltningskostnaderna för dessa finns inte upptaget här då de främst består av lönekostnaderna för handläggarna, och för att dessa handläggare också har andra uppgifter. I den mån externa tjänster har upphandlats för förvaltningen av dessa bolag, så har den kostnaden bokförts på ett gemensamt anslag för förvaltningen av företag med statligt ägande.

Den totala kostnaden för förvaltningen av företagen med statligt ägande under 2000 uppgick till cirka 22

Den statliga företagssfären 2000

Under 2000 förbättrades resultatet efter finansiella poster med 12 procent till 29 767 mkr jämfört med 1999 för företagen med statligt ägande. Samtidigt steg omsättningen med 6 procent till 247 781 mkr under samma period.

Sammantaget genererade företagen med statligt ägande ett kassaflöde från den löpande verksamheten på 47,7 miljarder kr 2000. Det egna kapitalet uppgick till cirka 161 miljarder kr.

Utdelningen till staten minskade till 9,6 miljarder kr för verksamhetsåret 2000 från 21,9 miljarder kr 1999. Under 1999 ingår cirka 11 400 mkr i utdelning från Stattum avseende försäljningen av aktierna i Pharmacia Upjohn. Sammanlagt arbetade 237 000 personer i företag med statligt ägande under 2000 jämfört med 252 000 under 1999.

De företag som har särskilda samhällsintressen att fylla har under året uppfyllt de flesta av dessa mål.

Företagen med statligt ägande utgör en så stor del av det inhemska näringslivet eftersom de är mycket mer beroende av hemmamarknaden än de privatägda svenska företagen. Av de tio svenska företagen med störst omsättning i Sverige, exklusive finansföretag, äger staten sju, och tre av de tio största arbetsgivarna har staten som ägare.

Statens andel av den inhemska bolagssektorn är grovt uppskattad till cirka 25 procent. Siffran bygger på en genomgång av värdet i statliga bolag, kommunala bolag, samt börsbolagens svenskbaserade verksamhet och onoterade privata bolag. Bland de kommunala bolagen ligger det största värdet i energi- och fastighetsbolagen. Sammantaget ger delvärderingarna en procentuell andel av de statliga bolagen i den svenska bolagssektorn om cirka 25 procent.

I årets redogörelse har en uppdelning skett i två grupper. Den första omfattar företag som verkar under marknadsmässiga villkor och krav, den andra omfattar företag som har särskilda samhällsintressen att uppfylla inom ramen för ett resultatkrav. Gränsdragningen mellan grupperna är inte alltid självklar. Ambitionen i verksamhetsberättelsen är dock att göra redovisningen av statens företagsengagemang och de enskilda företagen så tydlig som möjligt. Med uppdelningen blir bilden av såväl hela bolagssfären som de enskilda företagens resultat och måluppfyllelse tydligare och därmed mer rättvisande.

Resultatet skiljer sig också från det som redovisades i den senaste kvartalsrapporten. Det beror på att en konsoliderad resultat- och balansräkning upprättats som bland annat innebär att delägda bolag därmed räknas in efter vilken ägarandel staten har. Konsolideringen, som är en form av summering, är gjord utan att det finns ett egentligt moderbolag. Principerna för redovisningen och uppdelningen av företagen redovisas i kapitlet redovisningsprinciper på sidan 39.

FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE, 2000

Resultaträkning, Mkr	2000	1999
Nettoomsättning	247 781	233 697
Kostnader	-215 256	-211 523
Jämförelsestörande	-1 383	-5 589
Resultat från andelar i intresseföretag	1 194	1 200
Rörelseresultat	32 336	17 785
Finansiella intäkter	6 222	15 718
Finansiella kostnader	-8 791	-6 831
Resultat före skatt	29 767	26 672
Minoritet	-3 800	-644
Skatt	-5 334	-6 544
Årets resultat	20 633	19 484

Balansräkning, Mkr	2000	1999
Tillgångar		
Ej räntebärande anläggningstillgångar	321 134	248 044
Räntebärande anläggningstillgångar	274 593	279 701
Ej räntebärande omsättningstillgångar	69 442	67 152
Räntebärande omsättningstillgångar	193 318	156 233
Totala tillgångar	858 487	751 130

Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	161 436	155 447
Minoritet	23 665	5 543
Räntebärande avsättningar	12 152	12 145
Ej räntebärande avsättningar	33 980	28 331
Räntebärande långfristiga skulder	400 068	356 755
Ej räntebärande långfristiga skulder	24 289	18 238
Räntebärande kortfristiga skulder	138 625	112 117
Ej räntebärande kortfristiga skulder	64 272	62 554
Totala skulder och eget kapital	858 487	751 130

Kassaflöde från löpande verksamhet	47 745	29 514
Kassaflöde från investeringar	-83 611	-41 750
Kassaflöde från finansiering	36 404	16 283

Övriga upplysningar		
Bruttoinvesteringar	91 012	42 555
Av- och nedskrivningar	21 407	18 865
Omsättning som avser anslag från staten	21 623	20 767
Räntabilitet på eget kapital, %	13,0	12,7
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)		
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)		
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)		
Nettoskulsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)		
Sysselsatt kapital		
Operativt kapital		
Soliditet, %	21,6	21,4

Samtliga av dessa siffror är justerade för statens ägarandel, se sid 39.

FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE, 2000

Resultaträkning, Mkr	Företag med marknadsmässiga krav		Företag med särskilda samhällsintressen	
	2000	1999	2000	1999
Nettoomsättning	160 798	152 375	86 982	81 322
Kostnader	-134 267	-136 022	-80 988	-75 501
Jämförelsestörande	-2 015	-4 495	632	-1 093
Resultat från andelar i intresseföretag	1 190	1 087	4	113
Rörelseresultat	25 706	12 945	6 630	4 841
Finansiella intäkter	4 651	13 923	1 571	1 795
Finansiella kostnader	-7 241	-4 911	-1 550	-1 920
Resultat före skatt	23 116	21 957	6 651	4 716
Minoritet	-3 756	-668	-44	25
Skatt	-4 715	-6 293	-619	-252
Årets resultat	14 645	14 996	5 988	4 489

Balansräkning, Mkr	Företag med marknadsmässiga krav		Företag med särskilda samhällsintressen	
	2000	1999	2000	1999
Tillgångar				
Ej räntebärande anläggningstillgångar	270 446	201 735	50 688	46 309
Räntebärande anläggningstillgångar	248 598	251 990	25 995	27 711
Ej räntebärande omsättningstillgångar	54 372	53 322	15 070	13 831
Räntebärande omsättningstillgångar	181 183	143 208	12 135	13 024
Totala tillgångar	754 599	650 255	103 888	100 875
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital	131 842	127 161	29 593	28 286
Minoritet	23 150	5 163	515	380
Räntebärande avsättningar	8 515	8 879	3 638	3 266
Ej räntebärande avsättningar	31 377	26 015	2 603	2 316
Räntebärande långfristiga skulder	352 910	312 368	47 158	44 387
Ej räntebärande långfristiga skulder	22 370	16 446	1 919	1 792
Räntebärande kortfristiga skulder	135 033	106 905	3 592	5 212
Ej räntebärande kortfristiga skulder	49 402	47 318	14 870	15 236
Totala skulder och eget kapital	754 599	650 255	103 888	100 875
Kassaflöde från löpande verksamhet	40 517	18 363	7 228	11 151
Kassaflöde från investeringar	-77 789	-32 554	-5 822	-9 196
Kassaflöde från finansiering	38 166	18 115	-1 762	-1 833
Övriga upplysningar				
Bruttoinvesteringar	83 831	30 947	7 181	11 608
Av- och nedskrivningar	18 533	16 542	2 874	2 323
Omsättning som avser anslag från staten	400	588	21 223	20 179
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	11,3	12,0	20,7	15,7
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)				
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)				
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)				
Nettoskudsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)				
Sysselsatt kapital				
Operativt kapital				
Soliditet, %	20,5	20,3	29,0	28,4

Företag med marknads- mässiga krav

I det följande redogörs för företag som verkar under marknadsmässiga villkor och krav.

Dessa företag kännetecknas av något eller flera av följande:

De verkar på en marknad med full konkurrens. Ägaren, staten, ställer marknadsmässiga krav på resultat och avkastning baserade på riskprofil. Utvärderingen och uppföljningen baseras på dessa, samt i vissa fall på särskilt uttryckta ägarkrav. I gruppen ingår även statens noterade innehav.

Resultatet efter finansiella poster steg i den här gruppen med 5,3 procent till 23,1 miljarder kr under 2000 från 1999, samtidigt ökade omsättningen 5,5 procent till närmare 161 miljarder kr. Noterbart är att kassaflödet från den löpande verksamheten fördubblats under året till 40,5 miljarder kr. Bruttoinvesteringarna mer än fördubblades till cirka 84 miljarder kr. Avkastningen på det egna kapitalet minskade med en procentenhet till 11 procent.

DAGLIGVAROR

Inom branschen dagligvaruhandel ökade V&S Vin & Sprit AB sitt resultat efter finansiella poster med 49 procent till 1 433 mkr.

Spritmarknaden är mogen och utan egentlig tillväxt. Det sker dock förskjutningar mellan olika kategorier av sprit samt mellan prissegmenten, där konsumenten i större utsträckning efterfrågar kända varumärken i de dyrare segmenten. Förskjutningen mot vit sprit fortsätter också. Den internationella alkoholmarknaden karaktäriseras av sammanslagningar och utförsäljningar. Den enskilt största händelsen under 2000 var utförsäljningen av Seagrams Spirits and Wine, ett av de stora bolagen i alkoholindustrin. I Sverige fortsätter omstruktureringen av alkoholbranschen. Denna omstrukturering inleddes då marknaden för import, export, tillverkning och parthandel med alkoholdrycker 1995 avmonopoliserades.

I Sverige finns för närvarande mer än 300 aktörer som har importtillstånd och därmed möjlighet att sälja vin och sprit till såväl Systembolaget som restauranger.

I Dagligvaror ingår: V&S Vin & Sprit AB.

TRANSPORT

Inom transportbranschen ökade SAS Gruppen sitt resultat efter finansiella poster med 50 procent till 2 773 mkr under året jämfört med 1999. Staten äger 21,4 procent av gruppen. Resultatet förbättrades på grund av en ökning av Business Class-resenärer och en förbättrad prisstruktur.

Framgång på flygmarknaden är till stor del beroende av företagets förmåga att locka till sig affärsresenärer och storkunderna inom de segmenten som är globala. Därför måste flygbolagen kunna erbjuda globala tjänster. De måste således ha ett globalt flygnät med lätt access till de flesta av världens huvudorter, ett enkelt biljettbokningssystem som omfattar hela världen och smidiga övergångar för passagerare och bagage vid incheckning och byten.

För att klara detta bildar flygbolagen allianser med varandra och utvecklar avancerade biljettbokningssystem med rutiner för hur trogna resenärer skall premieras. Alliansernas varumärke blir också allt viktigare liksom

hur resenärerna uppfattar de ingående flygbolagens service, punktlighet och priser.

Marknaden för flygtrafik mellan Skandinavien och omvärlden ökade med cirka 5 procent under 2000. För en liten, regional aktör som SAS är det av största betydelse att kunna liera sig med "rätt" kollegor i en allians och också förmå att etablera en position som en viktig aktör i alliansen. Som ett flygbolag med relativt sett högre kostnader än andra bolag möter SAS också tuff konkurrens från små nischaktörer, som kan etablera sig på andra sträckor med en helt annan prisbild. SAS har högre enhetskostnader

DAGLIGVARUHANDEL (1 företag)

Resultaträkning, Mkr	2000	1999
Nettoomsättning	5 816	4 072
Kostnader	-4 413	-3 011
Jämförelsestörande	46	-143
Resultat från andelar i intresseföretag	0	0
Rörelseresultat	1 449	918
Finansiella intäkter	99	54
Finansiella kostnader	-115	-8
Resultat före skatt	1 433	964
Minoritet	-62	0
Skatt	-437	-274
Årets resultat	934	690

Balansräkning, Mkr	2000	1999
Tillgångar		
Ej räntebärande anläggningstillgångar	3 535	2 738
Räntebärande anläggningstillgångar	0	0
Ej räntebärande omsättningstillgångar	1 986	1 741
Räntebärande omsättningstillgångar	191	2 753
Totala tillgångar	5 712	7 232
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	2 934	2 163
Minoritet	11	115
Räntebärande avsättningar	37	146
Ej räntebärande avsättningar	480	559
Räntebärande långfristiga skulder	836	1 644
Ej räntebärande långfristiga skulder	0	0
Räntebärande kortfristiga skulder	0	279
Ej räntebärande kortfristiga skulder	1 414	2 326
Totala skulder och eget kapital	5 712	7 232

Kassaflöde från löpande verksamhet	-102	808
Kassaflöde från investeringar	-998	-685
Kassaflöde från finansiering	-1 465	801

Övriga upplysningar		
Bruttoinvesteringar	1 093	688
Av- och nedskrivningar	235	86
Omsättning som avser anslag från staten	0	0
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	36,6	30,8
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)	23,9	17,4
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)	37,9	28,4
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)	55,5	81,1
Nettoskudsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)	682	-684
Sysselsatt kapital	3 818	4 347
Operativt kapital	3 627	1 594
Soliditet, %	51,6	31,5

Samtliga av dessa siffror är justerade för statens ägarandel, se sid 39.

eftersom SAS i genomsnitt har betydligt kortare medelflygavstånd än de flesta konkurrenter, det vill säga de totala kostnaderna skall slås ut på en mindre intäktsmängd. I den omgivningen blir det än viktigare att förmå hålla fast affärsresenärerna. Under året ökade Business Class-trafiken med 9 procent och Economy Class med 6 procent. Andelen Business Class uppgår till 29 procent, oförändrat jämfört med förra året.

Inom samma bransch sjönk SJ:s resultat före skatt med 45 procent till 132 mkr under 2000 beroende på minskad omsättning och engångskostnader i samband med bolagiseringen. **Järnvägsmarknaden** kan delas upp i två branscher: passagerartrafik och godstrafik. Båda branscherna är begränsade till nationella marknader eftersom järnvägsmarknaderna är reglerade i de flesta europeiska länder. Praktiska problem i form av exempelvis begränsad tillgänglighet till spåren och olika spårvidd gör det också svårt för järnvägsbolagen att etablera sig på andra nationella marknader.

I Sverige är godstrafiken helt avreglerad, medan passagerartrafiken delvis är avreglerad. I Sverige upphandlas den spårbundna passagerartrafiken på olönsamma interregionala linjer av myndigheten Rikstrafiken. I England upphandlar regeringen all spårbunden passagerartrafik för att minska kostnaderna, förbättra servicen och underlätta investeringar. I övriga europeiska länder har upphandlingar bara skett i begränsad omfattning. Järnvägsbolagens tuffaste konkurrenter är därför inte andra järnvägsbolag, utan andra trafikslag. Den spårbundna passagerartrafiken slåss mot de flexibla bilarna, mot billiga bussar och snabbt flyg. Den spårbundna godstrafiken möter sina värsta konkurrenter i flexibla lastbilar och snabba flygtransporter.

All järnvägstrafik är mycket kapitalintensiv och en avgörande faktor för lönsamhet är hur väl de fasta tillgångarna, det vill säga lok och vagnar, utnyttjas. Lönsamheten blir således beroende av hur väl företagen förmår att förutse efterfrågan och matcha den med optimalt antal tillgängliga platser eller lastutrymme. Verksamheten är också personalintensiv, speciellt passagerartrafiken som ju snarast är att betrakta som en tjänsteindustri.

För såväl passagerartrafiken som godstrafiken på järnväg är konkurrenskraftiga priser jämfört med bland annat bussar, flyg och bensinpris avgörande liksom servicenivån. Det är av största vikt att hålla en hög servicenivå med bland annat god punktlighet för att kunna konkurrera med andra, flexibla transportmedel. För både passagerartrafiken och godstrafiken är eventuella framtida investeringar och dess finansiering viktiga för värdeskapandet.

I samma bransch minskade Posten AB sin förlust efter finansiella poster till 1 360 mkr under år 2000 från 4 065 mkr 1999. **Svenska Posten** agerar på två marknader: brev och paket. Detta är två skilda affärer med olika branschkaraktäristika.

Sverige är än så länge Europas enda helt avreglerade marknad för brev. Eftersom övriga marknader fortfarande är reglerade är genomlysningen dålig och det är svårt att göra jämförelser mellan de olika brevdistributörerna. Brevmarknaden är en mogen, kapitalintensiv marknad som därmed har höga fasta kostnader. Det är svårt för nya aktörer att bygga upp en stor nationell brevdistribution och få lönsamhet. Däremot finns det utrymme för aktörer på lokala marknader. Detta har vi sett hända i Sverige, där det finns ett 80-tal aktörer som konkurrerar med Posten. Posten har trots detta en betydande marknadsandel på över 90 procent.

Det stora hotet mot Postens verksamhet kommer emellertid från den nya informationsteknologin. Posten noterade under 2000 minskade volymer för adresserade

försändelser vilket huvudsakligen hänför sig till att e-posten tar marknadsandelar. Å andra sidan så ökade volymerna för oadresserade försändelser, så kallad gruppreklam, vilket är en trend som pågått under flera år och som förutspås fortsätta. De adresserade försändelserna svarar dock för över 60 procent av den totala brevvolymen och har något högre vinstmarginaler varför en volymminskning slår mot resultatet. Privatbrev svarar dock bara för 6 procent av totala brevvolymer, varför e-postens utbredning bland privatpersoner inte får samma betydelse för Postens resultatutveckling.

TRANSPORT (4 företag)

Resultaträkning, Mkr	2000	1999
Nettoomsättning	37 688	39 219
Kostnader	-36 576	-38 298
Jämförelsestörande	-2 151	-4 301
Resultat från andelar i intresseföretag	594	376
Rörelseresultat	-445	-3 004
Finansiella intäkter	772	468
Finansiella kostnader	-952	-880
Resultat före skatt	-625	-3 416
Minoritet	5	1
Skatt	238	1 043
Årets resultat	-382	-2 372

Balansräkning, Mkr	2000	1999
Tillgångar		
Ej räntebärande anläggningstillgångar	23 966	22 868
Räntebärande anläggningstillgångar	19 615	20 801
Ej räntebärande omsättningstillgångar	5 835	5 723
Räntebärande omsättningstillgångar	57 665	41 667
Totala tillgångar	107 081	91 059

Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	8 701	7 087
Minoritet	16	13
Räntebärande avsättningar	3 583	3 033
Ej räntebärande avsättningar	5 875	3 836
Räntebärande långfristiga skulder	12 631	11 235
Ej räntebärande långfristiga skulder	64	41
Räntebärande kortfristiga skulder	67 871	56 616
Ej räntebärande kortfristiga skulder	8 340	9 198
Totala skulder och eget kapital	107 081	91 059

Kassaflöde från löpande verksamhet	3 092	2 340
Kassaflöde från investeringar	590	-1 376
Kassaflöde från finansiering	-1 960	603

Övriga upplysningar		
Bruttoinvesteringar	3 803	2 257
Av- och nedskrivningar	2 052	2 285
Omsättning som avser anslag från staten	370	579
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	-4,8	-27,9
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)	0,3	-2,8
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)	0,4	-3,3
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)	-2,9	-18,2
Nettoskuldssättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)	6 804	8 415
Sysselsatt kapital	92 802	77 984
Operativt kapital	15 521	15 516
Soliditet, %	8,1	7,8

Samtliga av dessa siffror är justerade för statens ägarandel, se sid 39.

På lång sikt prognosticeras världsmarknaden för brev min-ska, men fram till och med 2005 antas volymerna växa med 2,5 procent i Europa och USA. Posten har som enda brevdistributör i världen noterat fallande volymer, vilket förklaras av den starka internetpenetrationen i Sverige.

Paketmarknaden, eller logistikmarknaden, karaktäriseras av konsolidering där nationella aktörer slår ihop sig för att bilda internationella grupperingar. Paketmarknaden har under lång tid varit avreglerad i större delen av världen och konkurrensen är hård från internationella aktörer som har byggt upp ett världsomspännande distributionsnät.

TELEKOM (2 företag)

Resultaträkning, Mkr	2000	1999
Nettoomsättning	54 575	52 550
Kostnader	-41 371	-47 323
Jämförelsestörande	27	0
Resultat från andelar i intresseföretag	-1 157	817
Rörelseresultat	12 074	6 044
Finansiella intäkter	1 577	836
Finansiella kostnader	-1 872	-798
Resultat före skatt	11 779	6 082
Minoritet	-3 013	-3
Skatt	-1 470	-1 780
Årets resultat	7 296	4 299

Balansräkning, Mkr	2000	1999
Tillgångar		
Ej räntebärande anläggningstillgångar	86 946	48 366
Räntebärande anläggningstillgångar	4 968	5 563
Ej räntebärande omsättningstillgångar	19 488	17 205
Räntebärande omsättningstillgångar	12 364	6 213
Totala tillgångar	123 766	77 347

Eget kapital, avsättningar och skulder

Eget kapital	39 867	33 366
Minoritet	16 781	211
Räntebärande avsättningar	3 525	3 246
Ej räntebärande avsättningar	7 833	7 244
Räntebärande långfristiga skulder	20 876	9 123
Ej räntebärande långfristiga skulder	1 029	162
Räntebärande kortfristiga skulder	13 166	6 934
Ej räntebärande kortfristiga skulder	20 689	17 061
Totala skulder och eget kapital	123 766	77 347

Kassaflöde från löpande verksamhet	10 458	10 809
Kassaflöde från investeringar	-37 397	-10 737
Kassaflöde från finansiering	26 809	1 005

Övriga upplysningar

Bruttoinvesteringar	48 030	12 192
Av- och nedskrivningar	8 250	7 677
Omsättning som avser anslag från staten	14	8
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	19,9	13,6
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)	13,6	9,5
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)	18,6	14,2
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)	20,5	15,8
Nettoskultsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)	20 235	7 527
Sysselsatt kapital	94 215	52 880
Operativt kapital	76 883	41 104
Soliditet, %	45,8	43,4

Samtliga av dessa siffror är justerade för statens ägarandel, se sid 39.

Paketmarknaden i Sverige beräknas växa med cirka 7 procent i volym per år under de närmaste åren. Den svenska marknaden är dock liten för en nationell aktör eftersom de internationella aktörerna kan dra nytta av skalfördelarna.

I Transport ingår: Posten AB, SAS Gruppen, SJ AB, SweRoad AB.

TELEKOM

Inom telekombranschen minskade Telia AB sitt underlig-gande resultat, EBITDA exklusive jämförelsestörande pos-ter och resultat från intressebolag, med 7 procent till 13 087 mkr under 2000. Telekombranschen har gått från att ha varit en hårt reglerad bransch med starka monopolin-slag till en fullt konkurrensutsatt marknad och ett växande antal specialiserade aktörer som agerar på regional eller glo-bal nivå. Den ökande konkurrensen ökar behovet av effekti-visering för att behålla marginalerna. Telia har bland annat lagt stora delar av de verksamheter som skall avyttras i ett affärsområde, och har redan sålt av flera dotterbolag.

Flera av de europeiska telefonoperatörerna har expan-derat kraftigt runt om i Europa, bland annat genom att söka UMTS-licenser. Höga kostnader för att få licenserna och för utbyggnaden av de nya näten, i kombination med minskade prognoser för hur snabbt och hur mycket kun-terna kommer att använda de nya tjänsterna har sänkt vär-deringen av telefonbolagen. Telia ska bygga UMTS-nät i Norden och lansera operatörsberoende portaler i Europa.

Telias aktiekurs har sjunkit under 2000 sedan intro-duktionen i juni, dock i linje med övriga telekombolag. Sedan årsskiftet har Telia utvecklats bättre än de flesta konkurrenter.

I Telekom ingår: Telia AB, Svenska rymdaktiebolaget.

BASINDUSTRI

LKAB vände förra årets förlust till en vinst efter finansiella poster på 591 mkr. Inom järnmalmindustri har konsolide-ningen fortsatt bland både producenter och hos kunder. Under 1999 sjönk efterfrågan kraftigt på stål vilket fick till följd att stålproducenter började gå samman i allt högre utsträckning för att spara kostnader och öka kundbasen. Även om efterfrågan tog fart under 2000, världens råstål-produktion nådde ett rekord på cirka 846 miljoner ton, så fortsatte konsolideringen i jakt på synergier. Stålföretagen Usinor, Arbed och Aceralia gick samman och bildade vär-ldens största stålproducent med en årlig produktion på cirka 45 miljoner ton, eller cirka 5 procent av världsmarknaden.

Samtidigt sätter de allt större stålföretagen en press på järnmalmproducenter, vilket i sin tur har lett till en våg av sammangående. Bland annat har BHP köpt 60 procent av rösterna i Caemi, vilket innebär att företaget tillsammans med CVRD och Rio Tinto kontrollerar närmare 60 procent av den sjöburna handeln med järnmalm. Den handeln upp-gick under 2000 till närmare 455 miljoner ton. LKAB pro-ducerar cirka 2 procent av världsproduktionen av järnmalm.

LKAB har en inneboende kostnadsnackdel då man får gräva på över 1 000 meters djup för att få upp malm, medan de brasilianska järnmalmföretagen har dagbrott. Detta återspeglas direkt i hur vinstgivande företagen är. LKAB har exempelvis en rörelsemarginal på cirka 10 procent medan CVRD i Brasilien har en motsvarande marginal på cirka 28 procent.

Noterade bolaget AssiDomän har fortsatt sin renodling mot ett skogsbolag då industriverksamheten bedöms utvecklas bättre med andra ägare. Koncernen är Europas största noterade skogsägare och brukare av 2,4 miljoner

hektar produktiv skogsmark. Denna strategi har belönats av marknaden och aktien har utvecklats bättre än index. AssiDomän noterade ett förbättrat resultat för 2000 och ökade utdelningen med 50 öre till 6.50 kronor per aktie. Konjunkturen i Europa är fortfarande relativt god. Det innebär förväntningar om en fortsatt relativt stabil utveckling för flertalet av koncernens produkter, även om efterfrågan under 2001 kommer att växa långsammare än under 2000.

I Basindustri ingår: AssiDomän AB, LKAB, Sveaskog AB, Svenska Skogsplantor AB.

BASINDUSTRI (4 företag)

Resultaträkning, Mkr	2000	1999
Nettoomsättning	5 538	4 699
Kostnader	-4 927	-4 824
Jämförelsestörande	0	-123
Resultat från andelar i intresseföretag	1 095	-249
Rörelseresultat	1 706	-497
Finansiella intäkter	200	244
Finansiella kostnader	-98	-57
Resultat före skatt	1 808	-310
Minoritet	-9	-6
Skatt	-287	-94
Årets resultat	1 512	-410

Balansräkning, Mkr	2000	1999
Tillgångar		
Ej räntebärande anläggningstillgångar	17 084	12 745
Räntebärande anläggningstillgångar	40	40
Ej räntebärande omsättningstillgångar	2 128	2 445
Räntebärande omsättningstillgångar	2 926	2 407
Totala tillgångar	22 178	17 637

Eget kapital, avsättningar och skulder

Eget kapital	18 165	13 750
Minoritet	41	34
Räntebärande avsättningar	1 027	1 097
Ej räntebärande avsättningar	1 604	1 552
Räntebärande långfristiga skulder	133	129
Ej räntebärande långfristiga skulder	64	94
Räntebärande kortfristiga skulder	25	20
Ej räntebärande kortfristiga skulder	1 119	961
Totala skulder och eget kapital	22 178	17 637

Kassaflöde från löpande verksamhet	1 320	482
Kassaflöde från investeringar	-1 035	-1 240
Kassaflöde från finansiering	-389	323

Övriga upplysningar

Bruttoinvesteringar	1 054	1 106
Av- och nedskrivningar	942	858
Omsättning som avser anslag från staten	1	1
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	9,5	-2,8
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)	9,6	-1,4
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)	11,1	-1,6
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)	11,8	-3,8
Nettoskultsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)	-1 781	-1 201
Sysselsatt kapital	19 391	15 030
Operativt kapital	16 425	12 583
Soliditet, %	82,1	78,2

Samtliga av dessa siffror är justerade för statens ägarandel, se sid 39.

KRAFT

Inom kraftbranschen ökade Vattenfall sitt helårsresultat med 21 procent till 5 189 mkr jämfört med förra året, medan omsättningen ökade med 14 procent till 31 695 mkr under samma period. I resultatet ingår 532 mkr i ersättning från SPP samt 2 639 mkr i ersättning för Bar-sebäck. Omsättningsökningen berodde på förvärvade enheter såsom Uppsala energi, medan resultatet förbättrades främst beroende på betydande engångsposter. Bola-gets resultatmål nåddes inte under 2000.

Den europeiska energimarknaden har karaktäriserats

KRAFT (1 företag)

Resultaträkning, Mkr	2000	1999
Nettoomsättning	31 695	27 754
Kostnader	-25 665	-22 381
Jämförelsestörande	0	0
Resultat från andelar i intresseföretag	658	142
Rörelseresultat	6 688	5 515
Finansiella intäkter	1 037	542
Finansiella kostnader	-2 536	-1 760
Resultat före skatt	5 189	4 297
Minoritet	-462	-359
Skatt	-1 757	-1 400
Årets resultat	2 970	2 538

Balansräkning, Mkr	2000	1999
Tillgångar		
Ej räntebärande anläggningstillgångar	84 349	64 030
Räntebärande anläggningstillgångar	5 592	4 508
Ej räntebärande omsättningstillgångar	14 656	10 815
Räntebärande omsättningstillgångar	10 408	7 310
Totala tillgångar	115 005	86 663

Eget kapital, avsättningar och skulder

Eget kapital	35 120	33 347
Minoritet	4 985	2 472
Räntebärande avsättningar	187	1 210
Ej räntebärande avsättningar	13 792	11 192
Räntebärande långfristiga skulder	41 116	19 714
Ej räntebärande långfristiga skulder	878	1 222
Räntebärande kortfristiga skulder	9 551	11 351
Ej räntebärande kortfristiga skulder	9 376	6 155
Totala skulder och eget kapital	115 005	86 663

Kassaflöde från löpande verksamhet	6 131	3 238
Kassaflöde från investeringar	-21 776	-5 111
Kassaflöde från finansiering	18 390	2 420

Övriga upplysningar

Bruttoinvesteringar	23 840	7 916
Av- och nedskrivningar	5 686	4 361
Omsättning som avser anslag från staten	0	0
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	8,7	7,7
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)	7,7	7,1
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)	9,7	9,3
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)	10,2	10,1
Nettoskultsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)	34 854	20 457
Sysselsatt kapital	90 959	68 094
Operativt kapital	74 959	56 276
Soliditet, %	34,9	41,3

Samtliga av dessa siffror är justerade för statens ägarandel, se sid 39.

av en snabb konsolidering bland energibolagen under 2000, företagsförvärv till ett värde av närmare 580 miljarder kr genomfördes i sektorn under året. Konsolideringen drivs bland annat av jakt på skalfördelar då fallande elektricitetspriser pressar bolagens intjäningsförmåga. I Tyskland, Europas största marknad, har elpriserna sjunkit med så mycket som 50 procent sedan avregleringen 1998. Den framväxande Vattenfallkoncernen har en försäljning på cirka 170 miljarder kWh. En prisförändring på ett öre innebär således en förändring på 1,7 miljarder kr. Bland de största europeiska kraftbolagen finns det franska

helstatliga EDF, italienska Enel och tyska E.ON.

Vattenfalls strategi är att delta i konsolideringen, främst genom expansion i Nordeuropa. Detta kräver initialt stora resurser, som skall ställas mot en framtida förväntad avkastning på investeringarna i Europas största marknad, Tyskland.

I Kraft ingår: Vattenfall AB.

FINANS (4 företag)

Resultaträkning, Mkr	2000	1999
Nettoomsättning	16 112	15 157
Kostnader	-14 759	-13 929
Jämförelsestörande	-8	24
Resultat från andelar i intresseföretag	0	0
Rörelseresultat	1 345	1 252
Finansiella intäkter	890	11 719
Finansiella kostnader	-6	-11
Resultat före skatt	2 229	12 960
Minoritet	-212	-300
Skatt	-592	-3 403
Årets resultat	1 425	9 257

Balansräkning, Mkr	2000	1999
Tillgångar		
Ej räntebärande anläggningstillgångar	4 505	4 403
Räntebärande anläggningstillgångar	219 545	221 707
Ej räntebärande omsättningstillgångar	8 287	13 743
Räntebärande omsättningstillgångar	95 612	80 215
Totala tillgångar	327 949	320 068

Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	9 874	19 903
Minoritet	1 311	2 315
Räntebärande avsättningar	0	0
Ej räntebärande avsättningar	641	675
Räntebärande långfristiga skulder	260 105	256 028
Ej räntebärande långfristiga skulder	20 236	14 858
Räntebärande kortfristiga skulder	31 862	18 895
Ej räntebärande kortfristiga skulder	3 920	7 394
Totala skulder och eget kapital	327 949	320 068

Kassaflöde från löpande verksamhet	17 138	-1 770
Kassaflöde från investeringar	-12 798	-7 698
Kassaflöde från finansiering	-4 630	9 003

Övriga upplysningar		
Bruttoinvesteringar	852	17
Av- och nedskrivningar	22	18
Omsättning som avser anslag från staten	0	0
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	9,6	53,9
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)	0,7	4,2
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)		
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)		
Nettoskultsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)		
Sysselsatt kapital		
Operativt kapital		
Soliditet, %	3,4	6,9

Samtliga av dessa siffror är justerade för statens ägarandel, se sid 39.

FINANS

Den svenska finansmarknaden påverkas till en stor del av den makroekonomiska utvecklingen. Den omgivande penningpolitiken både i Sverige och internationellt strammades åt under 2000 och den svenska styrräntan höjdes från 3,25 till 4 procent i två steg. Den ekonomiska tillväxten i Sverige stannade på 4 procent för andra året i rad medan investeringstillväxten minskade något.

Den starka ekonomiska tillväxten medförde ökande sysselsättning som i kombination med det låga ränteläget, höga reallöneökningar och skattesänkningar ledde till att hushållens disponibla inkomster påverkades positivt och hushållens sparande upprätthölls, trots den svaga utvecklingen på aktiemarknaden under det andra halvåret.

Den europeiska finansmarknaden har under de senaste åren utmärkts av en hög grad konsolidering och internationalisering. Denna utveckling har fortsatt under 2000 och en Pan-nordisk konsolidering av bank- och försäkringsbolagen är på väg att skapa ett fåtal stora finansiella koncerner med internationella förgreningar. I förlängningen kan det konstateras att varken bankerna eller försäkringsbolagen längre bara konkurrerar på de traditionella kärnmarknaderna utan även direkt med specialisterna, som till exempel bostadsinstitut, fondkommissionärerna, fastighetsmäklarna, finansbolagen med mera.

Bankernas lönsamhet förbättrades under året. Detta var främst effekten av stigande provisionsintäkter från bankernas fondförvaltning och mäklarverksamhet i kombination med fallande kreditförluster. Överskottet från in- och utlåningsverksamheten fortsatte att minska, bland annat som en följd av att nya sparformer minskat bankinlåningen. I branschen ingår Statum som under 1999 förvaltrade intäkterna från försäljningen av aktier i Pharmacia Upjohn, vilket är anledningen till den stora förändringen i resultatet. Pengarna från försäljningen delades sedemera ut till staten. *Se tabell föregående sida.*

I Finans ingår: SBAB, Förvaltningsaktiebolaget Statum, AB Svensk Exportkredit, Svenska Skeppshypotekskassan.

FASTIGHET

Fastighetsbranschen har under de senaste åren befunnit sig i en kraftig omstrukturering vilken fortsatte under 2000. Denna omstrukturering är en följd av att det i många fall är billigare att köpa ett helt fastighetsbolag än att direktinvestera i en likvärdig fastighetsportfölj. Det har också funnits en tydlig trend mot att industri- och tjänsteföretag valt att sälja sina fastighetsbestånd för att renodla sina verksamheter. Köpare har då främst varit fastighetsbolagen.

Efterfrågan på fastighetsmarknaden styrs av landets och regionens ekonomiska tillväxt. Sverige hade en ekonomisk tillväxt på cirka 4 procent 2000, men i vissa regioner som till exempel stockholmsregionen, var tillväxten flera procentenheter högre. Hyresmarknaden för kommersiella fastigheter i storstadsområden och tillväxtregioner har utvecklats positivt under 2000 med stigande hyresnivåer och sjunkande vakansgrader. Den

stigande privatkonsumtionen har gynnat detaljhandeln, vilket medfört ökad efterfrågan på butikslokaler. Tillväxten i tjänstesektorn har inneburit en ökad efterfrågan på kontorslokaler. En viss avmattning i värdetillväxten kunde dock skönjas i slutet av året.

Av det totala svenska fastighetsbeståndets (kommersiella fastigheter, bostadshyreshus och industrifastigheter) bedömda värde på 2 100 miljarder kr uppskattas det offentliga beståndet till omkring 750 miljarder kr (främst allmännyttiga bostadsföretag).

FASTIGHET (5 företag)

Resultaträkning, Mkr	2000	1999
Nettoomsättning	7 306	6 729
Kostnader	-4 341	-4 074
Jämförelsestörande	67	48
Resultat från andelar i intresseföretag	0	1
Rörelseresultat	3 032	2 704
Finansiella intäkter	65	53
Finansiella kostnader	-1 658	-1 394
Resultat före skatt	1 439	1 363
Minoritet	-1	0
Skatt	-402	-377
Årets resultat	1 036	986

Balansräkning, Mkr	2000	1999
Tillgångar		
Ej räntebärande anläggningstillgångar	49 777	46 364
Räntebärande anläggningstillgångar	3	69
Ej räntebärande omsättningstillgångar	1 559	1 218
Räntebärande omsättningstillgångar	1 754	2 433
Totala tillgångar	53 093	50 084

Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	17 931	17 718
Minoritet	1	0
Räntebärande avsättningar	156	148
Ej räntebärande avsättningar	1 038	905
Räntebärande långfristiga skulder	17 134	14 491
Ej räntebärande långfristiga skulder	96	68
Räntebärande kortfristiga skulder	12 558	12 810
Ej räntebärande kortfristiga skulder	4 179	3 944
Totala skulder och eget kapital	53 093	50 084

Kassaflöde från löpande verksamhet	2 407	2 421
Kassaflöde från investeringar	-4 238	-5 647
Kassaflöde från finansiering	1 294	3 937

Övriga upplysningar		
Bruttoinvesteringar	5 006	6 704
Av- och nedskrivningar	1 261	1 160
Omsättning som avser anslag från staten	0	0
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	5,8	5,6
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)	6,0	5,9
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)	6,7	6,5
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)	6,8	6,7
Nettoskultsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)	28 092	24 946
Sysselsatt kapital	47 780	45 166
Operativt kapital	46 024	42 663
Soliditet, %	33,8	35,4

Samtliga av dessa siffror är justerade för statens ägarandel, se sid 39.

I Fastighet ingår: Akademiska Hus AB, Civitas Holding AB (Vasakronan AB, Vasallen AB), Kasernen Fastighets AB, Specialfastigheter Sverige AB, A/O Dom Shvetsii.

Företag med särskilda samhällsintressen

I det följande redovisas de företag som har särskilda samhällsintressen.

Dessa företag kännetecknas av något eller flera av följande:

Ägaren/staten styr verksamheten på ett påtagligt och direkt sätt. De verkar på en marknad med särskilda förbehåll, en del verkar helt eller delvis utan konkurrens, andra är fullt konkurrensutsatta. Speciella finansiella upplägg används, varvid bland annat kraven på avkastning avviker från vad som är gängse i verksamheter som bedrivs helt på marknadsmässiga villkor. Utvärderingen och uppföljningen baseras bland annat på kvalitativa parametrar härledda ur samhällsekonomiska eller sektorpolitiska mål, och effektivitets-/resultatkrav. Graden av samhällsintresse och ägarens styrning skiljer sig mycket mellan de olika bolagen i denna grupp.

DAGLIGVAROR

Inom dagligvaror återfinns bland annat Apoteket AB och Systembolaget AB. Statens ägande av dessa bolag kännetecknas inte av närvaron inom en viss bransch utan av de specifika samhällsintressen som ligger till grund för respektive bolags verksamhet. En beskrivning av detta, liksom den siffermässiga redovisningen, återfinns i avsnittet om de enskilda bolagen.

Inom branschen dagligvaror finns också AB Svenska Spel som redovisade en omsättningsökning på drygt 4 procent till 14,1 miljarder kr under 2000 medan resultatet ökade med cirka 2,5 procent till 3,8 miljarder kr. AB Svenska Spel är skattebefriat och vinsten tillkommer staten och föreningslivet.

Spelmarknaden är i Sverige, liksom i övriga länder i Europa och i större delen av resten av världen, reglerad. Orsaken till detta är den stora risken för bedrägerier i spelverksamhet samt risken för oönskade sociala konsekvenser, såsom spelberoende. Inkomster från spel tillkommer av tradition allmännyttiga eller allmänna ändamål. Lotterier och spel får enbart bedrivas efter tillstånd. Sådant tillstånd kan ideella föreningar med allmännyttigt intresse ansöka om hos myndigheten Lotteriinspektionen. Därutöver lämnar regeringen tillstånd till det statligt ägda bolaget AB Svenska Spel samt till AB Trav och Galopp som ägs av en sammanslutning av trav och galoppsällskap.

Under 2000 beräknas den svenska spelmarknadens omsättning ha uppgått till dryga 32 miljarder kr. Fördelat på hela den svenska befolkningen innebär det att man idag spelar för cirka 3 600 kronor per invånare eller för drygt 3 procent av den disponibla inkomsten.

Den svenska spelmarknaden domineras av tre stora aktörer, ATG som bedriver vadhållning på hästar, AB Svenska Spel som bedriver vadhållning på nummer och idrottstävlingar samt lotterier och Folkspel som i princip enbart bedriver Bingolotto. Därutöver finns bingo-spel hos bingo-hallar, föreningslotterier samt restaurang-kasinospel.

AB Svenska Spels marknadsandel, baserat på omsätt-

ningen var under 2000 cirka 34 procent. Därutöver tillkommer 9 procent som avser det värdeautomatspel som AB Svenska Spel bedriver, men vars överskott tillförs folkrörelsernas lokala barn- och ungdomsverksamhet. ATG:s marknadsandel var 2000 cirka 33 procent. Om man räknar omsättningen efter utbetalda vinster, det vill säga kundernas nettoutlägg, har AB Svenska Spel och ATG gemensamt en något mindre andel räknat på bruttoomsättningen. De folkrörelsedrivna spelen har en större andel av marknaden, räknat på omsättningen efter utbetalda vinster, än räknat på bruttoomsättning.

De spel som ökar mest är de med hög vinstutbetalning relativt insatsen. Det gäller ATG:s spel på hästar och Svenska Spels Greyhound Racing samt värdeautomaterna Jack Vegas och Miss Vegas.

Inom branschen dagligvaror redovisade AB Svenska Spel en omsättningsökning på drygt 4 procent till 14,1 miljarder kr under 2000 medan resultatet ökade med cirka 2,5 procent till 3,8 miljarder kr. AB Svenska Spel är skattebefriat och vinsten tillkommer staten och föreningslivet.

I Dagligvaror ingår: Apoteket AB, AB Svenska Spel, Systembolaget AB.

INDUSTRIVAROR OCH -TJÄNSTER

Inom industrivaror och -tjänster bedriver Samhall, som skall ge meningsfullt och utvecklande arbete till personer med arbetshandikapp, verksamhet inom vitt skilda områden och är därför aktiva på en mängd olika marknader. Staten har satt fyra krav på Samhall: Antal arbetade timmar, andel rekryterade från prioriterade grupper, övergångar till anställning hos annan arbetsgivare och att verksamheten skall bedrivas effektivt. Samhall får på grund av att verksamheten drar högre kostnader ett merkostnadstillägg från staten. Detta var oförändrat på 4 262 mkr under 2000 jämfört med 1999, och den är beslutad till samma belopp för 2001. I reala termer har därför ersättningen sjunkit. Samtidigt tappade Samhall vissa volymer på grund av att en stor kund lade ner tillverkningen. Tillsammans innebär det att Samhall går med en rörelseförlust exklusive jämförelsestörande poster, samtidigt som man uppnått en acceptabel måluppfyllelse vad gäller de särskilda samhällsintressena.

I Industrivaror och -tjänster ingår: ALMI Företagsspartner AB, IRECO AB, Norrland Center AB, Samhall AB, SOS Alarm Sverige AB, AB Svenska Miljöstyrningsrådet, SP Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB.

KRAFT

Inom kraftbranschen är Affärsverket svenska kraftnät ansvarig för att överföringen av el är säker och effektivt miljöanpassad. Svenska kraftnät är ett naturligt monopol på den svenska elstamnätsmarknaden och därmed är affärsrisken begränsad. Kundkretsen består i hög grad av väletablerade företag med god soliditet. I Europa råder olika regimer för stamnätsföretagen. En del är privatiserade, som i Finland och England, medan andra fortfarande är en del av det nationella kraftbolaget. Flera stamnätsföretag har dragit fiberoptiska kablar på sina ledningar, och därmed breddat sitt verksamhetsområde. I Sverige har Svenska kraftnät av Regeringen fått ansvaret för utbyggnaden av det nationella optostomnätet. Vid årsskiftet hade affärsverket anslutit cirka 40 procent av alla kommuner.

I princip konstituerar Sverige, Finland och Norge en nordisk elmarknad, där handeln med el sker via elbörsen

NordPool. Länderna arbetar aktivt för att utveckla den gemensamma marknaden. I dag finns dock flera så kallade flaskhalsar på marknaden, områden där överföringen av el är begränsad. Under ett par kalla dagar har det i både Norge och Sverige varit mycket nära elbrist. Detta beror dels på överföringskapaciteten i nätet, och på produktionskapaciteten. Ett förhållande som komplicerar elförsörjningen är att majoriteten av elen produceras i norra Sverige, medan majoriteten av konsumtionen sker i södra Sverige.

För att investeringsbeslut skall kunna tas för att åtgär-

INDUSTRIVAROR - OCH TJÄNSTER (7 företag)

Resultaträkning, Mkr	2000	1999
Nettoomsättning	11 846	11 020
Kostnader	-11 991	-11 237
Jämförelsestörande	480	-292
Resultat från andelar i intresseföretag	-5	0
Rörelseresultat	330	-509
Finansiella intäkter	55	65
Finansiella kostnader	-14	-15
Resultat före skatt	371	-459
Minoritet	-67	-8
Skatt	-26	-10
Årets resultat	278	-477

Balansräkning, Mkr	2000	1999
Tillgångar		
Ej räntebärande anläggningstillgångar	1 715	1 457
Räntebärande anläggningstillgångar	2 261	2 476
Ej räntebärande omsättningstillgångar	2 601	2 041
Räntebärande omsättningstillgångar	3 448	3 432
Totala tillgångar	10 025	9 406
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	6 182	5 904
Minoritet	222	164
Räntebärande avsättningar	57	57
Ej räntebärande avsättningar	287	205
Räntebärande långfristiga skulder	32	54
Ej räntebärande långfristiga skulder	62	66
Räntebärande kortfristiga skulder	22	25
Ej räntebärande kortfristiga skulder	3 161	2 931
Totala skulder och eget kapital	10 025	9 406

Kassaflöde från löpande verksamhet	223	148
Kassaflöde från investeringar	-258	-66
Kassaflöde från finansiering	655	-147

Övriga upplysningar		
Bruttoinvesteringar	365	392
Av- och nedskrivningar	346	287
Omsättning som avser anslag från staten	4 630	4 631
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	4,6	-7,7
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)	4,0	-4,7
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)	6,1	-6,9
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)	59,8	-120,9
Nettoskultsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)	-5 598	-5 772
Sysselsatt kapital	6 515	6 204
Operativt kapital	806	296
Soliditet, %	63,9	64,5

Samtliga av dessa siffror är justerade för statens ägarandel, se sid 39.

da flaskhalsarna måste Sverige, Norge och Finland betraktas som en marknad. Arbetet med att utveckla den nordiska markanden är därför av hög prioritet.

I Kraft ingår: Affärsverket svenska kraftnät.

FINANS

Inom finansbranschen finns bland annat Venantius AB. Venantius är en så kallad "Badbank-solution" precis som Securum. Innebörden härav är det strikt förmögenhetsmässiga. Till skillnad mot vinstmaximering gäller kostnadsminimering, genom att stoppa den värdeerosion som

vid en viss tidpunkt inträffade i den statliga förmögenhetsmassan. Detta läge kan inte någon kapitalkostnad åsättas som krav. Utvecklingen är från början negativ så uppdraget är att bromsa värdeerosionen och minimera förmögenhetsskadan. Målet är dock att under dessa betingelser maximera förmögenhetsvärde, givet utgångsläget som är negativt. Detta görs genom minimering av kostnaden.

I Finans ingår: AB Bostadsgaranti, Venantius AB, Swedfund International AB.

KRAFT (1 företag)

Resultaträkning, Mkr	2000	1999
Nettoomsättning	2 724	2 307
Kostnader	-1 903	-1 759
Jämförelsestörande	0	0
Resultat från andelar i intresseföretag	21	15
Rörelseresultat	842	563
Finansiella intäkter	8	35
Finansiella kostnader	-82	-67
Resultat före skatt	768	531
Minoritet	-5	-5
Skatt	0	0
Årets resultat	763	526

Balansräkning, Mkr	2000	1999
Tillgångar		
Ej räntebärande anläggningstillgångar	9 715	9 129
Räntebärande anläggningstillgångar	129	97
Ej räntebärande omsättningstillgångar	735	398
Räntebärande omsättningstillgångar	139	1 404
Totala tillgångar	10 718	11 028

Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	6 485	6 536
Minoritet	12	8
Räntebärande avsättningar	141	120
Ej räntebärande avsättningar	0	0
Räntebärande långfristiga skulder	3 370	2 318
Ej räntebärande långfristiga skulder	32	0
Räntebärande kortfristiga skulder	11	1 500
Ej räntebärande kortfristiga skulder	667	546
Totala skulder och eget kapital	10 718	11 028

Kassaflöde från löpande verksamhet	959	792
Kassaflöde från investeringar	-1 005	-1 307
Kassaflöde från finansiering	-1 219	850

Övriga upplysningar		
Bruttoinvesteringar	998	1 307
Av- och nedskrivningar	404	350
Omsättning som avser anslag från staten	272	180
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	11,7	8,2
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)	7,8	5,8
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)	8,3	6,1
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)	9,0	6,6
Nettoskulsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)	3 254	2 437
Sysselsatt kapital	10 019	10 482
Operativt kapital	9 751	8 981
Soliditet, %	60,6	59,3

Samtliga av dessa siffror är justerade för statens ägarandel, se sid 39.

FINANS (3 företag)

Resultaträkning, Mkr	2000	1999
Nettoomsättning	2 424	1 811
Kostnader	-1 915	-1 680
Jämförelsestörande	143	-29
Resultat från andelar i intresseföretag	0	0
Rörelseresultat	652	102
Finansiella intäkter	34	36
Finansiella kostnader	-10	-3
Resultat före skatt	676	135
Minoritet	-41	-1
Skatt	-84	20
Årets resultat	551	154

Balansräkning, Mkr	2000	1999
Tillgångar		
Ej räntebärande anläggningstillgångar	3 821	3 637
Räntebärande anläggningstillgångar	19 545	21 109
Ej räntebärande omsättningstillgångar	284	453
Räntebärande omsättningstillgångar	1 297	1 059
Totala tillgångar	24 947	26 258

Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	4 792	4 194
Minoritet	48	8
Räntebärande avsättningar	0	0
Ej räntebärande avsättningar	247	404
Räntebärande långfristiga skulder	18 607	19 732
Ej räntebärande långfristiga skulder	5	2
Räntebärande kortfristiga skulder	72	35
Ej räntebärande kortfristiga skulder	1 176	1 883
Totala skulder och eget kapital	24 947	26 258

Kassaflöde från löpande verksamhet	-221	3 566
Kassaflöde från investeringar	-60	95
Kassaflöde från finansiering	494	-3 777

Övriga upplysningar		
Bruttoinvesteringar	89	7
Av- och nedskrivningar	22	21
Omsättning som avser anslag från staten	0	0
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	12,3	3,8
Räntabilitet på totalt kapital, % (genomsnitt)	2,7	0,5
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % (genomsnitt)		
Räntabilitet på operativt kapital, % (genomsnitt)		
Nettoskulsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)		
Sysselsatt kapital		
Operativt kapital		
Soliditet, %	19,4	16

Samtliga av dessa siffror är justerade för statens ägarandel, se sid 39.

År 2000 för företag
med statligt ägande

Statens ägande i börsnoterade företag

Statens aktieinnehav var vid årsskiftet värt 155 miljarder kr, motsvarande 4,8 procent av Stockholmsbörsens samlade börsvärde vid årsskiftet. Den 30 mars 2001 hade värdet stigit till 181 miljarder kr, motsvarande 5,5 procent. Därmed var staten den största aktieägaren på Stockholmsbörsen. Förra årsskiftet var andelen 1,0 procent och staten nummer fjorton som ägare.

Staten har ägarintressen i fem företag noterade på Stockholmsbörsen. Det största innehavet är Telia som börsnoterades i juni 2000, där staten äger 70,6 procent. I Nordea AB äger staten 18,2 procent, efter att banken under 2000 växt genom samgående med även UniDanmark och norska Kreditkassen. Därefter, i december 2000, bytte Nordic Baltic Holding namn till Nordea AB. I SAS Sverige äger staten 50 procent och

har därmed en ägarandel i SAS Gruppen på 21,4 procent. Telia är därutöver huvudägare i Eniro AB, med 49 procent, som noterades i oktober 2000. Hösten 1999 lade Saab AB/BAe bud på Celsius AB. Staten sålde sitt innehav i februari 2000.

Under hösten 2000 inleddes ett inlösenförfarande i AssiDomän AB, där likvid erlades i mars 2001.

Genom utförsäljningen av 29,4 procent av Telia i början av juni 2000 tillfördes staten cirka 62 miljarder kr i köpeskilling, och Telia erhöll 12,8 miljarder kr. Det statliga innehavet om 70,6 procent av Telia var värt 103 miljarder kr vid årsskiftet och var värt 131 miljarder kr 18 maj 2001.

Det statliga aktieinnehavet har under 2000 utvecklats i linje med Stockholmsbörsen i sin helhet. Samtliga innehav utom Telia steg under året, där Celtica och Nordea noterade de största uppgångarna med 44 procent vardera. Telias aktiekurs föll med 43 procent jämfört med emissionskursen, medan Handelsbankens vägda index för tolv gamla europeiska telefonmonopol sjönk med 41 procent under samma period.

Indexet för statens noterade innehav sjönk med 19 procent under året, medan Affärsvärldens Generalindex föll med 12 procent.

Från årsskiftet fram till 18 maj har Generalindex fallit med 8 procent. Kurserna för den noterade delen av

KURSUUTVECKLING FÖR BÖRSFÖRETAG DÄR STATEN HAR ÄGARINTRESSEN

30 december 1999–30 mars 2000

Företag	Slutkurs i kr						Kursförändring, %	
	30/3 01	29/12 00	29/09 00	30/6 00	31/3 00	30/12 99	12 månader 30/12 99–29/12 00	Hittills i år, % 29/12 00–18/5 01
AssiDomän AB	209,0	190,0	151,0	125,5	143,0	138,5	37	25
Celtica AB	75,0	58,0	61,0	52,5	56,0	48,5	20	22
Nordea AB	63,0	71,5	69,0	66,5	46,0	50,0	43	-13
OM Gruppen AB	185,0	233,0	414,0	394,0	360,0	190,0	23	-16
SAS Sverige AB	95,0	90,0	71,0	65,5	72,5	76,0	18	17
Telia AB	57,5	48,5	63,5	83				28
Eniro AB	108,0	95,0						23
Celsius AB						176,0		
Kursutveckling för den statliga portföljen exkl Telia och Celsius	131,0	142,0	135,0	126,0	97,0	100,0	42	-5
Kursutveckling för den statliga portföljen inkl Telia och Celsius	88,0	81,0	96,0	116,0	97,0	100,0	-19	22
Affärsvärldens Generalindex (AFGX)	72,0	88,0	100,0	106,0	114,0	100,0	-12	-8

MARKNADSVÄRDET FÖR DEN STATLIGA PORTFÖLJEN KVARTALSSKIFTEN 2000, MKR

Företag	Ägarandel							
	18/5 2001	18/5 2001	30/3 2001	29/12 2000	29/9 2000	30/6 2000	31/3 2000	30/12 1999
AssiDomän AB	35,5	9 977	8 779	7 981	6 343	5 272	6 007	5 818
Celtica AB	38,5	76	80	62	65	56	60	52
Nordea AB	18,2	33 876	34 147	38 754	37 399	36 044	24 933	27 101
OM Gruppen AB	9,42 ¹⁾	1 567	1 479	1 862	3 268	2 527	2 309	1 218
SAS Sverige AB	50,0 (21,4) ²⁾	3 701	3 349	3 173	2 503	2 309	2 556	2 679
Totalt exkl Telia		49 196	47 834	51 832	49 578	46 208	35 864	36 868
Celsius AB								1 232
Telia AB	70,6	131 333	121 801	102 736	134 511	175 817		
Totalt inkl Telia och Celsius		180 529	169 635	154 569	184 089	222 025	35 864	38 100
Eniro AB	34,7 ³⁾							

¹⁾ Statens ägarandel är beräknad på antal utestående aktier i OM Gruppen efter full konvertering och utnyttjande av teckningsoptioner, dvs. 84 818 818 stycken aktier.

²⁾ Andel av SAS Gruppen

³⁾ Telia äger 49,1 procent.

bolagssfären har samtidigt stigit med 22 procent till följd av en positiv kursutveckling för Telia.

Investeringar

Företagen med statligt ägande var aktiva och genomförde flera strukturella affärer i fjol, vilket avspeglas i investeringsnivån, som i detta års upplaga även inkluderar företagsförvärv.

De sammanlagda bruttoinvesteringarna för företag med statligt ägande mer än fördubblades under 2000 jämfört med året innan, från knappt 55 till nära 114 miljarder kr, och som företagsgrupp var man därmed Sveriges största investerare i fjol. **Telia AB** investerade över 47 miljarder kr, nästan lika

mycket som hela sin nettoomsättning på 54 miljarder kr. Den största posten är förvärvet av det norska mobiltelefonibolaget, NetCom ASA.

Vattenfall AB tillhör också gruppen av företag som expanderar internationellt och har gjort stora strukturafräer. Expansionen startade under 2000 genom att majoriteten i polska Elektrownie Warszawskie förvärvades samt en minoritetsandel i det tyska energibolaget HEW, som har ökats till ett majoritetsägan­de i år. Genom ägandet i HEW har Vattenfall också förvärvat de tyska energibolagen VEAG och Laubag.

Ytterligare en internationell strukturafräer är bildandet av **Nordea AB** genom samgåendet mellan MeritaNordbanken och Unidanmark samt förvärvet av Christiania Bank/ Kreditkassen.

Strategin för **V&S Vin & Sprit AB** är att öka närvaron på nya och befintliga marknader genom förvärv av företag och i fjol införlivades Plymouth Gin i verksamheten samt köptes resterande 49 procent av De Danske Spritfabrikker.

SAS Gruppen har haft en positiv volym- och marknadsutveckling de senaste åren och har investerat i sin rörelse

INVESTERINGAR AV FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE¹⁾

I investeringsbegreppet innefattas även företagsköp och investeringar i forskning och utveckling

Företag	Investeringar, mkr, 2000	Investeringar, mkr, 1999
Telia AB* (70,6 %)	47 742	12 145
Vattenfall AB	23 840	7 916
Nordea AB* (18,2 %)	10 888	4 589
SAS Gruppen* (21,4 %)	9 886	5 982
Posten AB	3 128	1 520
Civitas Holding AB	2 949	2 872
Luftfartsverket	2 660	2 898
Akademiska Hus AB	1 900	3 232
AssiDomän AB* (35,5 %)	1 536	1 573
Svensk-Danska Broförbindelse AB, SVEDAB	1 148	3 098
Vin & Sprit AB, V&S	1 093	688
Svenska kraftnät, Affärsverket	998	1 307
Luossavaara-Kiirunavaara AB, LKAB	943	986
Stattum, Förvaltningsaktiebolaget	821	0
OM Gruppen AB *(9,42 %) ²⁾	723	236
SJ, Statens Järnvägar	675	737
Teracom AB	558	385
Systembolaget AB	410	177
Statens Väg- och Baninvest AB	304	247
Svenska rymdaktiebolaget	288	47
Apoteket AB	284	367
Samhall AB	273	275
Specialfastigheter Sverige AB	157	600
Svenska Spel, AB	156	207
Sjöfartsverket	114	105
Svenska Lagerhusaktiebolaget	97	13
Sveaskog AB	95	110
Bostadsgaranti, AB (50 %)	76	77
Svensk Bilprovning, AB (52 %)	73	114
SP Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB	53	60
Lernia AB	47	47
Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB)	24	14
SOS Alarm Sverige AB (50 %)	22	34

Företag (forts)	Investeringar, mkr, 2000	Investeringar, mkr, 1999
ALMI Företagspartner AB	17	23
Svenska Skogsplantor AB	16	10
Kungliga Dramatiska Teatern AB	9	5
Göta kanalbolag, AB	8	5
Svensk Exportkredit, AB (64,7%)	7	3
Imego AB	7	7
Kungliga Operan AB	5	5
Swedesurvey AB	2	0
SIS Miljömärkning AB (10 %)	2	1
Voksenåsen A/S AB	1	0
Norrland Center (33,3 %)	1	1
A-Banan projekt AB	0	2 289
Sveriges Rese- och Turistråd AB (50 %)	0	0
SweRoad AB	0	0
Zenit Shipping AB	0	0
Svenska Skeppshypotekskassan	0	0
Dom Shvetsii, A/O (36 %)	0	0
Kasernen Fastighets AB	0	0
Ireco AB (55 %)	0	0
Svenska Miljöstyrrådet AB (90 %)	0	0
Swedfund International AB	5	1
Venantius AB	0	0
Totalt	114 040	55 009

*) Börsnoterat företag.

I investeringsbegreppet innefattas nettot av köp och försäljning av bolag, fysiska och immateriella tillgångar.

¹⁾ Siffrorna är inte justerade för statens ägarandel, dvs. delägda bolag ingår med 100 procent.

²⁾ Statens ägarandel är beräknad på antal utestående aktier i OM Gruppen efter full konvertering och utnyttjande av teckningsoptioner, dvs. 84 818 818 stycken aktier.

genom att investera i nya flygplan. Totalt handlar det om ett investeringsbeslut på 30 miljarder kr som fattades under 1999/2000 och med de första leveranserna av de nya flygplanen under 2001.

OM Gruppens investeringar ökade också kraftigt under fjolåret, främst genom satsningen på den internationella elektroniska börsen, Jiway.

Luffartsverket fortsätter med stora investeringar, bland annat i Arlanda.

Det statliga fastighetsbolagen **Akademiska Hus AB** och **Vasakronan AB** genomför omfattande investeringar.

Anställda

Företag med statligt ägande hör till de allra största svenska företagen om man räknar till sysselsättningen. Fem företag har fler än 25 000 anställda: Posten AB, Nordea AB, SAS Gruppen, Telia AB och Samhall AB. AssiDomän AB, Vattenfall AB, Statens Järnvägar,

(som 2001 delas upp) och Apoteket AB har runt 10 000 anställda eller fler och ytterligare åtta företag har mer än 1000 anställda. Bara Ericsson är större än Posten som arbetsgivare i Sverige.

Totalt har de 54 företagen (Vasakronan AB och Vasallen AB ingår i Civitas Holding AB) 240 218 anställda varav 71 460 utomlands. År 1999 var antalet anställda 222 600, det vill säga 17 600 färre. Ökningen har framför allt skett i Nordea AB (+13 000) och Vattenfall AB (+5 000), samtidigt som övriga företag minskat sin personalstyrka med 2 000.

Andel kvinnor och män

Kvinnor utgör 43 procent av de anställda (103 000) och 57 procent (137 000) män. Inom Apoteket AB är kvinnoandelen över 90 procent medan den är under 10 procent i LKAB. I Nordea AB, Systembolaget AB och SOS Alarm Sverige AB är ungefär två av tre anställda kvinnor. AB Svensk Bilprovning, AssiDomän AB, Sjöfartsverket, Teracom AB, Vattenfall AB, Affärsverket Statens Järnvägar och Sveriges Provnings- och Forsk-

ANSTÄLLDA I FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE Företag med minst 500 anställda i medeltal, 2000

Företag	Anställda 2000	Därav kvinnor	Förändring anställda 1999–2000
Posten AB	41 522	19 341	-303
Nordea AB* (18,2 %)	32 218	20 507	12 916
SAS Gruppen* (21,4 %)	30 939	13 124	629
Telia AB* (70,6 %)	30 307	11 521	761
Samhall AB	28 846	12 238	2 663
AssiDomän AB* (35,5 %)	14 506	2 703	-2 554
Vattenfall AB	13 123	2 855	5 132
SJ, Statens Järnvägar	11 702	2 730	-3 304
Apoteket AB	9 802	8 959	406
Luffartsverket	4 329	1 558	86
Systembolaget AB	3 440	2 165	182
Luossavaara-Kiirunavaara AB,			
LKAB	3 210	230	-69
Lernia AB	2 497	849	38
Svensk Bilprovning, AB (52 %)	2 228	334	4
V&S Vin & Sprit AB	1 375	523	604
Sjöfartsverket	1 362	231	-141
OM Gruppen AB* (9,42 %) ¹⁾	1 354	469	360
Teracom AB	887	176	55
SOS Alarm Sverige AB (50 %)	739	437	3
Kungliga Operan AB	595	280	15
SP Sveriges Provnings- och			
Forskningsinstitut AB	564	130	4
ALMI Företagspartner AB	535	224	-19
Svenska Spel, AB	531	266	20

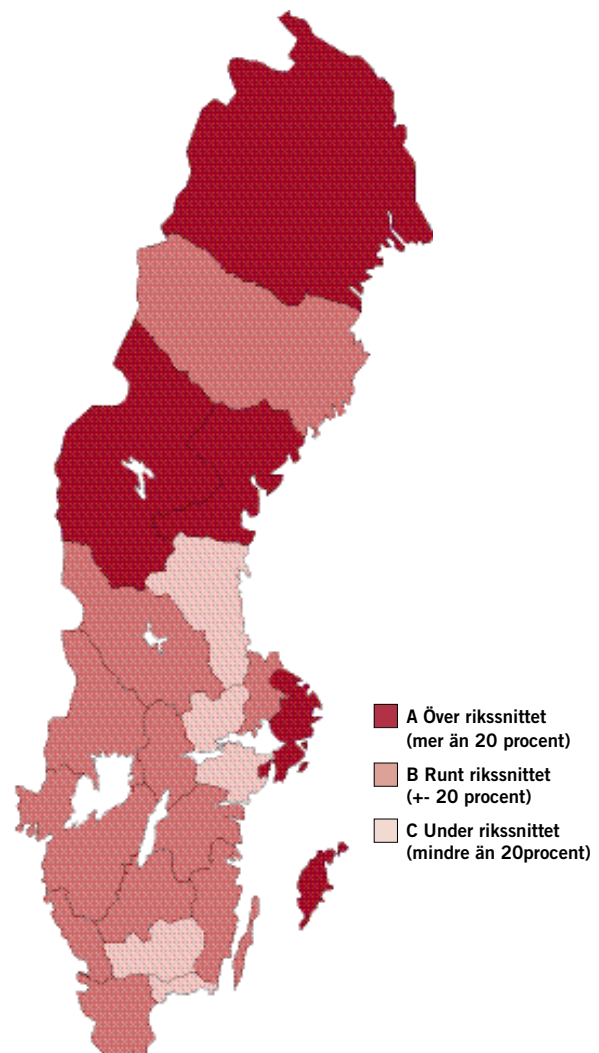
Delägda bolag ingår med 100 %

*) Börsnoterat företag.

Inom parentes anges statens ägarandel för delägda företag.

¹⁾ Statens ägarandel är beräknad på antal utestående aktier i OM Gruppen efter full konvertering och utnyttjande av teckningsoptioner, dvs. 84 818 818 stycken aktier.

ANSTÄLLDA I FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE Regional fördelning

ningsinstitut AB, SP har färre än en fjärdedel kvinnor.

Regional fördelning

Det statliga företagandet är väl spritt över landet. En del av företagen har verksamhet i alla Sveriges kommuner, till exempel Posten AB och Systembolaget AB. Även Telia AB och Apoteket AB har verksamhet i ett mycket stort antal kommuner. De statliga företagens anställda fördelade på län skiljer sig från bilden av det totala antalet sysselsatta i landet. På Sverigekartan på sidan 31 redovisas ett län som över- eller underrepresenterat om andelen anställda i statliga företag skiljer sig från andelen för anställda totalt med mer än 20 procent.

Mest överrepresenterade är de statliga företagen i Norrbotten där andelen är mer än det dubbla jämfört med riksgenomsnittet eftersom LKAB och AssiDomän AB har omfattande verksamhet där. Även Gotlands, Jämtlands, Stockholms och Västernorrlands län har överrepresentation av anställda i statliga företag. Underrepresenterade i fråga om anställda i företag med statligt ägande är fem län i Syd- och Mellansverige: Blekinge, Kronobergs, Sörmlands, Västmanlands och Gävleborgs län.

Utlandsverksamhet

Nästan var tredje anställd, fler än 70 000 personer, i företag med statligt ägande finns utanför Sveriges gränser. Det är 16 000 fler än 1999.

Tillskottet av UniDanmark och norska Christiania Bank/Kreditkassen till Nordea AB svarar för en stor del av ökningen i utlandet.

SAS Gruppen och Nordea AB är bägge uppbyggda på skandinavisk eller nordisk grund både vad gäller ägande och basen för verksamheten, men med omfattande verksamhet även i andra länder. De två företagen har vardera 25 000 anställda utanför Sveriges gränser, motsvarande 82 respektive 77 procent av totala antalet. I bägge fallen är det svårt att definiera hur stor andel av omsättningen som hänförs till den svenska marknaden, som bara är en del av hemmamarknaden.

AssiDomän AB har också omfattande utlandsverksamhet med 9 000 anställda utanför Sverige, men antalet minskar i den pågående omstruktureringen. Fem sjättedelar av AssiDomäns produktion säljs dock utomlands, producerat vid företagens anläggningar utomlands.

UTLANDSVERKSAMHET I FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE¹⁾

I utlandsverksamhet ingår både export och produktion utomlands. För SAS, Posten, SJ med flera kommunikationsföretag är definitionen av utlandsförsäljning sådan att uppgifter inte kan beräknas. us=Uppgift saknas.

	Utlandsförsäljning,	Utlandsandel av	Anställda utomlands	Förändring,	Utlandsandel,
SAS Gruppen* (21,4 %)	us	us	25 415	-413	82
Nordea AB* (18,2 %)	us	us	24 784	12 265	77
AssiDomän AB* (35,5 %)	20 605	84	9 076	-1 901	63
Vattenfall AB	8 653	27	5 037	4 375	38
Telia AB* (70,6 %)	9 602	18	4 924	792	16
V&S Vin & Sprit AB	4 437	76	704	635	51
Posten AB	us	us	552	76	1
OM Gruppen* (9,42 %) ³⁾	us	us	482	132	36
Luossavaara-Kiirunavaara AB, LKAB	3 134	64	273	-17	9
SJ, Statens Järnvägar	us	us	78	-2	1
Voksenåsen A/S	45	100	57	-8	100
SweRoad AB	59	92	33	-1	58
Sveriges Rese- och Turistråd AB (50 %)	us	us	22	-8	44
Swedesurvey AB	101	100	8	-5	22
Teracom AB	145	9	6	3	1
Svenska kraftnät, Affärsverket	25	1	2	2	1
Svenska Skogsplantor AB	12	6	2	0	1
Venantius AB	us	us	2	-2	1
Samhall AB ²⁾	1 599	28	1	-1	50
Svenska rymdaktiebolaget	140	27	1	0	0
Dom Shvetsii, A/O (36 %)	21	100	1	0	100
SP Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB	53	12	0	0	0
Apoteket AB	7	0	0	0	0
Imego AB	1	3	0	0	0
Samtliga företag med uppgift om utlandsförsäljning	48 618	30	20 067	3 882	20
Företag utan uppgift om utlandsförsäljning	us	us	51 393	12 040	44
Samtliga företag	us	us	71 460	15 922	30

*) Börsnoterat företag.

Inom parentes anges statens ägarandel för delägda bolag.

¹⁾ Siffrorna är inte justerade för statens ägarandel.

²⁾ Utlandsandelen för Samhall räknas exkl merkostnadsersättningen.

³⁾ Statens ägarandel är beräknad på antal utestående aktier i OM Gruppen efter full konvertering och utnyttjande av teckningsoptioner, dvs. 84 818 818 stycken aktier.

eller som export från Sverige.

Vattenfall är den helägda verksamhet som har störst utlandsverksamhet. Över 5000 anställda fanns år 2000 i utlandet och mer än en fjärdedel av försäljningen. Andelen ökar 2001 genom ökad verksamhet i Tyskland.

Även för Telia har borttagandet av gränshinder, förändrat ägande och avreglering gett möjligheter till att vidga verksamheten. 18 procent av Telias omsättning och 16 procent av de anställda, totalt 5000, fanns utanför Sveriges gränser 2000. Eniro AB, som Telia äger 49 procent av, expanderar snabbt utanför Sverige.

V & S Vin&Sprit AB är ett annat företag med stor utlandsförsäljning. Över tre fjärdedelar av produktionen säljs utomlands. Det är inte längre bara export av vodka från Sverige. Dotterbolag i Danmark, Polen, Storbritannien och Tjeckien svarade 2000 för halva personalstyrkan.

Swedesurvey AB är den största exportören av svenskt förvaltningskunnande.

Det är svårt att uppskatta hur stor andel av försäljningen i företag med statligt anställda som sker i Sverige. För företag som Posten AB, SJ Statens Järnvägar, Sjöfartsverket och Luftfartsverket producerar en icke oväsentlig del för utländska kunder eller blir en del av produktvär-

det vid export, som dock inte kan urskiljas exakt.

Också för Nordea AB, SAS Gruppen och OM Gruppen saknas uppgifter.

Omsättning och resultat

Elva företag där staten är ägare har en omsättning överstigande 10 miljarder kr. Ytterligare elva företag säljer för mellan 1 och 9 miljarder kr, och sju mellan 500 till 999 mkr.

Nordeas omsättning var 45 miljarder kr. Nordea AB blir därmed tredjen störst i sammanställningen men svarar för den absolut största ökningen, 18 miljarder eller 68 procent, till följd av att UniDanmark och Kreditkassen nu ingår.

Störst är Telia AB med 54 miljarder kr i försäljning och därefter SAS Gruppen med 47 miljarder kr.

Efter Nordea AB redovisar minoritetsägda OM Gruppen störst intäktsökning med 62 procent. Av de helägda bolagen var V&S Vin & Sprit AB mest framgångsrik med en försäljningsökning på 43 procent, delvis till följd av företagsköp. Den största ökningen

(Forts på sid. 38)

OMSÄTTNING OCH RESULTAT I FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE¹⁾

Företag med minst 500 mkr i omsättning 2000

Rang	Företag	Omsättning inkl. anslag, mkr, 2000	Omsättningsförändring %, 1999-2000	Resultat före skatt, mkr, 2000	Resultat före skatt, mkr, 1999	Räntabilitet eget kap. 2000
1	Telia AB* (70,6%)	54 064	4	11 717	5 980	23
2	SAS Gruppen* (21,4%)	47 540	9	2 773	1 846	14
3	Nordea AB* (18,2%)	44 736	68	19 006	11 511	18
4	Vattenfall AB	31 695	14	5 189	4 297	9
5	Apoteket AB	27 866	7	38	400	0
6	Posten AB	24 864	3	-1 360	-4 065	neg
7	AssiDomän AB* (35,5%)	24 643	1	3 090	-701	15
8	Systembolaget AB	17 368	4	173	470	8
9	Svenska Spel, AB	14 138	4	3 835	3 739	101
10	SJ, Statens Järnvägar	12 760	-14	132	239	5
11	Samhall AB	10 140	8	251	-386	18
12	Vin & Sprit AB, V&S	5 816	43	1 433	964	37
13	Luftfartsverket	5 007	6	633	18	17
14	Luossavaara-Kiurunavaara AB, LKAB	4 882	23	591	-244	5
15	Akademiska Hus AB	3 654	7	786	762	9
16	OM Gruppen AB* (9,42%) ²⁾	3 152	61	743	603	25
17	Civitas Holding AB	2 736	12	491	455	3
18	Affärsverket svenska kraftnät	2 724	18	768	531	12
19	Lernia AB	1 770	-8	-160	6	neg
20	Teracom AB	1 555	16	289	83	12
21	Sjöfartsverket	1 358	2	33	-82	3
22	Svensk Bilprovning, AB (52%)	1 167	3	-43	-113	neg
23	Statens Bostadsfinansierings aktiebolag, SBAB	898	15	469	397	9
24	Svensk Exportkredit, AB (35%)	896	-1	830	827	15
25	Specialfastigheter Sverige AB	888	4	154	149	9
26	Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB	598	27	-171	0	neg
27	ALMI Företagspartner AB	589	5	55	-112	0
28	SOS Alarm Sverige AB (50%)	569	3	36	22	18
29	Svenska rymdaktiebolaget	511	19	61	102	10

*) Börsnoterat företag.

Inom parentes anges statens ägarandel för delägda bolag.

¹⁾ Siffrorna är inte justerade för statens ägarandel, dvs. delägda bolag ingår med 100 procent.

²⁾ Statens ägarandel är beräknad på antal utestående aktier i OM Gruppen efter full konvertering och utnyttjande av teckningsoptioner, dvs. 84 818 818 stycken aktier.

SAMMANFATTANDE TABELL FÖR FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE, 2000

	Omsätt- ning, mkr, 2000	Förän- dring , % 1999- 2000	Utlands- andel av försäljn., %, 2000	Resultat före skatt, mkr, 2000 1999		Räntabilitet på eget kapital, % 2000 1999		Räntabilitet på sysselsatt kapital, % 2000 1999		Utdelning, mkr, 2000 1999		Antal anställda 2000	Antal anst. förändr. 99-00
Företag med marknadsmässiga krav													
Akademiska Hus AB	3654	7	0	786	762	9	8	7	7	200	600	392	-7
Civitas Holding AB	2736	12	0	491	455	3	3	6	6	173 ¹⁾	164	394	8
Vasakronan AB	2662	12	0	460	437	4	4	6	6	165	157	351	3
Vasallen AB	74	21	0	32	18	1	1	2	1	8	7	43	5
Imego AB	18	1 138	3	-4	-13	neg	neg	neg	neg	0	0	21	9
Kasernen Fastighets AB	28	0	0	8	-4	9	neg	8	2	3	2	3	0
Lernia AB	1 770	-8	0	-160	6	neg	2	neg	2	0	0	2 497	38
Luossavaara-Kiirunavaara AB, LKAB	4 882	23	64	591	-244	5	neg	7	neg	231	231	3 210	-69
Posten AB	24 864	3	us	-1 360	-4 065	neg	neg	neg	neg	0	0	41 522	-303
SJ, Statens Järnvägar	12 760	-14	us	132	239	4	10	6	7	0	0	11 702	-3 304
Specialfastigheter Sverige AB	888	4	0	154	149	9	9	6	6	116	60	92	1
Statens Bostadsfinansierings- aktiebolag, SBAB	898	15	0	469	397	9	8	us	us	103	89	365	-9
Stattum, Förvaltningsaktiebolaget	0	0	0	879	11 693	8	93	11	126	300	11 400	0	0
Sveaskog AB	448	-13	0	130	188	18	26	17	25	0	0	203	-9
Swedesurvey AB	101	-5	100	5	4	14	14	14	14	0	0	37	-2
Svenska Lagerhus AB	180	16	us	24	22	20	22	21	30	0	7	152	34
Svenska rymdaktiebolaget	511	19	27	61	102	10	18	18	24	0	9	353	0
Svenska Skeppshypotekskassan	60	7	us	51	43	6	5	1	1	0	0	9	0
Svenska Skogsplanter AB	208	6	6	-7	-5	neg	-3	1	1	1	3	271	-20
SweRoad AB	64	-22	92	9	14	19	37	26	51	0	0	57	1
Vattenfall AB	31 695	14	27	5 189	4 297	9	8	10	9	990	1 500	13 123	5 132
V&S, Vin & Sprit AB	5 816	43	76	1 433	964	37	31	38	28	455	230	1 375	604

Företag med särskilda samhällsintressen

A-Banan Projekt AB	65	323	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	
ALMI Företagspartner AB	589	5	0	55	-112	0	neg	1	neg	0	0	535	-19	
Apoteket AB	27866	7	0	29	400	0	15	1	11	100	100	9802	406	
Göta Kanalbolag, AB	56	13	0	2	2	5	6	5	6	0	0	59	8	
Kungliga Dramatiska Teatern AB	219	4	0	18	-1	112	neg	119	neg	0	0	312	9	
Kungliga Operan AB	349	1	0	10	1	108	24	44	5	0	0	595	15	
Luftfartsverket	5007	6	0	633	18	17	0	10	3	0	0	4329	86	
Samhall AB	10140	8	16	251	-386	18	neg	18	neg	0	0	28846	2663	
Sjöfartsverket	1358	2	0	33	-82	3	neg	4	neg	8	0	1362	-141	
Statens Väg- och Baninvest AB	121	-6	0	3	1	16	3	0	0	0	0	36	10	
Swedfund International AB	361	288	us	197	-5	16	neg	19	0	0	0	21	1	
Svenska kraftnät, Affärsverket	2724	18	1	768	531	12	8	8	6	496	814	253	10	
Svenska Spel, AB	14138	4	0	3835	3739	101	97	102	97	3871	3739	531	20	
Svensk-Danska Proförbindelsen SVEDAB AB	598	27	0	-171	0	neg	0	5	10	0	0	105	5	
Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB, SP	440	4	12	32	17	10	6	12	7	0	0	564	4	
Systembolaget AB	17368	4	0	196	470	8	26	17	38	80	50	3440	182	
Teracom AB	1549	16	9	287	68	12	3	18	9	0	0	883	51	
Venantius AB	487	45	0	366	160	10	5	0	0	0	0	234	88	
Voksenåsen A/S	45	45	100	1	1	7	6	10	9	0	0	57	-8	

Omsättningen anges inkl anslag eller liknande. För vissa finansinstitut anges här omsättningen nettoberäknad för räntor och provisioner.

Företagens omsättning m fl variabler är ej korrigerad för statens ägarandel.

I tabellen ingår 54 företag, samt dotterbolagen Vasakronan AB och Vasallen AB.

Avvecklingsbolagen och Sydkraft SAKAB är ej medtagna.

¹⁾ Härutöver har aktierna i Vasallen AB föreslagits utdelas till ett belopp om 2,3 miljarder kr.

MAJORITETS- ELLER HÄLFTENÄGDA FÖRETAG (50–99 PROCENT)

	Omsätt- ning, mkr, 2000	Förän- dring , % 1999– 2000	Utlands- andel av försäljn., %, 2000	Resultat före skatt, mkr, 2000 1999	Räntabilitet på eget kapital 2000 1999	Räntabilitet på sysselsatt kapital 2000 1999	Utdelning, mkr, 2000 1999	Antal anställda 2000 99–00	Antal anst. förändr.
--	----------------------------------	--------------------------------------	---	--	---	---	---------------------------------	----------------------------------	----------------------------

Företag med marknadsmässiga krav

Svensk Exportkredit, AB (64,7%)	896	-1	0	830 827	15 13	1 1	401 1 725	85	3
---------------------------------	-----	----	---	---------	-------	-----	-----------	----	---

Företag med särskilda samhällsintressen

Bostadsgaranti, AB (50%)	18	-22	0	113 1	145 6	192 12	0 0	9 2	
IRECO AB (55 %)	105	3	0	-4 0	neg 0	neg 2	0 0	3 0	
SOS Alarm Sverige AB (50%)	569	3	0	36 22	18 12	22 15	8 7	739 3	
Svensk Bilprovning AB (52%)	1 167	3	0	-43 -113	neg neg	neg neg	0 0	2 228	4
Svenska Miljöstyrningsrådet AB (90%)	2	-8	0	1 0	80 neg	88 neg	0 0	2 0	
Sveriges Rese- och Turistråd AB (50%)	212	-4	0	4 5	25 48	37 62	0 0	50	-6

MINORITETSÄGDA BOLAG (20–49 PROCENT)

Företag med marknadsmässiga krav

Dom Shvetsii, A/O (36%)	21	37	100	0 4	neg 280	12 9	0 0	2 0	
-------------------------	----	----	-----	-----	---------	------	-----	-----	--

Företag med särskilda samhällsintressen

Norrland Center AB (33,3%)	4	-7	0	-1 0	neg 3	neg 2	0 0	4 0	
----------------------------	---	----	---	------	-------	-------	-----	-----	--

MINORITETSÄGDA BOLAG (1–19 PROCENT)

Företag med särskilda samhällsintressen

SIS Miljömärkning AB (10%)	34	0	0	2 6	12 41	11 35	0 0	32 4	
----------------------------	----	---	---	-----	-------	-------	-----	------	--

BÖRSNOTERADE FÖRETAG

Företag med marknadsmässiga krav

AssiDomän AB (35,5%)	24 643	1	84	3 090 -701	15 neg	14 neg	619 710	14 506 -2 554	
Nordea AB (18,2%)	44 736	68	us	19 006 11 511	18 22	2 1	5 964 3 659	32 218 12 916	
OM Gruppen AB (9,42) ¹⁾	3 152	61	us	743 603	25 16	24 20	504 419	1 354 360	
SAS Gruppen (21,4%) ²⁾	47 540	9	us	2 773 1 846	14 19	9 12	770 658	30 939 629	
Telia AB (70,6%)	54 064	4	18	11 717 5 980	23 14	19 14	1 501 1 470	30 307 761	

Omsättningen anges inkl anslag eller liknande. För vissa finansinstitut anges här omsättningen nettoberäknad för räntor och provisioner.

Företagens omsättning m fl variabler är ej korrigerad för statens ägarandel.

I tabellen ingår 54 företag, samt dotterbolagen Vasakronan AB och Vasallen AB.

Avvecklingsbolagen och Sydkraft SAKAB är ej medtagna.

¹⁾ Statens ägarandel är beräknad på antal utestående aktier i OM Gruppen efter full konvertering och utnyttjande av teckningsoptioner, dvs. 84 818 818 stycken aktier.

²⁾ SAS Sverige AB äger tre sjundedelar av SAS-Gruppen. SAS Sverige AB ägs till 50 procent av staten.

UTDELNING I FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE, Mkr

Företag	Utdelning 2000	Statens andel	Utdelning 1999	Statens andel
Nordea AB* (18,2 %)	5 965	1 084	3 659	949
Svenska Spel, AB ¹⁾	3 871	3 561	3 739	3 563
Telia AB* (70,6 %)	1 501	1 060	1 470	1 470
Vattenfall AB	990	990	1 500	1 500
AssiDomän AB* ²⁾ (35,5 %)	619	200	710	230
SAS Gruppen* ³⁾ (21,4 %)	770	158	658	141
Svenska kraftnät, Affärsverket	496	496	814	814
Vin & Sprit AB, V&S	455	455	230	230
OM Gruppen AB (9,42 %) ⁵⁾	504	48	419	32
Svensk Exportkredit, AB (64,7%)	401	259	1 725 ⁴⁾	225
Luossavaara-Kiirunavaara AB, LKAB	231	231	231	231
Akademiska Hus AB	200	200	600	600
Civitas Holding AB	173 ⁵⁾	173 ⁵⁾	164	164
Specialfastigheter Sverige AB	116	116	60	60
Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB	103	103	89	89
Apoteket AB	100	100	100	100
Systembolaget AB	80	80	50	50
Sjöfartsverket	8	8	0	0
SOS Alarm Sverige AB (50 %)	8	4	7	3
Kasernen Fastighets AB	3	3	2	2
Svenska Skogsplantor AB	1	1	3	3
Stattum, Förvaltningsaktiebolaget	300	300	11 400	11 400
Svenska rymdaktiebolaget	0	0	9	9
Svenska Lagerhusaktiebolaget	0	0	7	7
Totalt	16 895	9 630	27 646	21 872

22 företag gav utdelning 2000, mot 23 året före.

* Börsnoterat företag

¹⁾ Svenska Spels resultat delas ut i sin helhet, dels en mindre del som bidrag till Riksidrottsförbundet och Ungdomsstyrelsen och resten till staten.

²⁾ Statens andel i AssiDomän ägs till 8,9 procent genom Förvaltningsaktiebolaget Stattum. 24 resp 22 mkr ingår därför ej i summa utdelning.

³⁾ SAS Gruppens utdelning via SAS Sverige AB.

⁴⁾ Utdelningen avseende år 1999 var 1500 mkr för B-aktieägarna, dvs bankerna. För statens 50 procent var utdelningen 225 mkr.

⁵⁾ Vasallen AB har härutöver föreslagits delas ut till aktieägarna år 2001, till ett värde av 2,3 miljarder kr.

⁶⁾ Statens ägarandel är beräknad på antal utestående aktier i OM Gruppen efter full konvertering och utnyttjande av teckningsoptioner, dvs. 84 818 818 stycken aktier.

GRAD AV KOMMERSIELL VERKSAMHET MAJ 2001

Bolag	Resultatkrav	Kategori ¹⁾	Konkurrens	Kommentarer
Helägda bolag				
A-Banan projekt AB	Nej	S		Delvis anslagsfinansierat
Akademiska Hus AB	Ja	M	Delvis ensamställning	
ALMI Företagspartner AB	Nej	S		Delvis anslagsfinansierat
Apoteket AB	Ja	S	Lagstadgat monopol	
Civitas Holding AB	Ja	M		
Göta kanalbolag, AB	Nej	S		Delvis anslagsfinansierat
Imago AB	Ja	M		
Kasernen Fastighets AB	Ja	M		
Kungliga Dramatiska Teatern AB	Nej	S		Delvis anslagsfinansierat
Kungliga Operan AB	Nej	S		Delvis anslagsfinansierat
Lernia AB	Ja	M		
Luftfartsverket	Ja	S		
Luossavaara Kirunavaara AB, LKAB	Ja	M		
Posten AB	Ja	M		Delvis anslagsfinansierat
Samhall AB	Nej	S		Delvis anslagsfinansierat
SJ Statens Järnvägar	Ja	M		
Sjöfartsverket	Ja	S		
Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB, SP	Ja	S		Delvis anslagsfinansierat
Specialfastigheter Sverige AB	Ja	M	Delvis ensamställning	
Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB	Ja	M		
Statens Väg- och Baninvest AB	Nej	S		
Stattum, Förvaltningsaktiebolaget	Ja	M	Delvis ensamställning	
Sveaskog AB	Ja	M		
SVEDAB	Nej	S		Öresundsbroförbindelsen
Swedsurvey AB	Ja	M		
Swedfund International AB	Ja	S		
Svenska kraftnät, Affärsverket	Ja	S	Ensamställning	
Svenska Lagerhusaktiebolaget	Ja	M		
Svenska rymdaktiebolaget	Ja	M		
Svenska Skeppshypotekskassan	Ja	M		
Svenska Skogsplantor AB	Ja	M		
Svenska Spel, AB	Ja	S	Delvis monopol	
SweRoad AB		M		
Systembolaget AB	Ja	S	Lagstadgat monopol	
Teracom AB	Ja	S	Delvis monopol	
Vin & Sprit AB, V&S	Ja	M		
Vasakronan AB	Ja	M		
Vasallen AB	Ja	M		
Vattenfall AB	Ja	M		
Venantius AB	Nej	S		Delvis anslagsfinansierat
Voksenåsen A/S	Nej	S	Ensamställning	Delvis anslagsfinansierat
Majoritets- eller hälftenägda bolag, inom parentes ägarandel				
Bostadsgaranti, AB (50%)	Nej	S		
IRECO AB (55%)	Nej	S		
SOS Alarm Sverige AB (50%)	Ja	S	Delvis ensamställning	
Svensk Bilprovning, AB (52%)	Nej	S	Lagstadgat monopol	
Svensk Exportkredit, AB (64,7%)	Ja	M		
Svenska Miljöstyrningsrådet, AB (90%)	Nej	S	Ensamställning	Delvis anslagsfinansierat
Sveriges Rese- och Turistråd AB (50%)	Nej	S		Delvis anslagsfinansierat
Telia AB (70,6%)	Ja	M		
Mindre än hälftenägda bolag, inom parentes ägarandel				
Dom Shvetsii, A/O (36%)	Ja	M		
AssiDomän AB (35,5%)	Ja	M		
Nordea AB (18,2%)	Ja	N/A		
Norrlands Center AB (33,3%)	Nej	S		
OM Gruppen AB (9,42%) ¹⁾	Ja	N/A		
SAS Gruppen AB (21,4%)	Ja	M		
SIS Miljömärkning AB (10%)	Nej	N/A		
Sydkraft SAKAB (1 aktie)	Ja	N/A		

¹⁾ Statens ägarandel är beräknad på antal utestående aktier i OM Gruppen efter full konvertering och utnyttjande av teckningsoptioner, dvs. 84 818 818 stycken aktier.

M = Företag med marknadsmissiga krav

S = Företag med särskilda samhällsintressen.

N/A = statens ägandedel understiger 20 procent och företaget är därmed inte inkluderat i den konsoliderade redovisningen.

(Forts från sid. 33) genom egen växt svarade LKAB för genom att öka omsättningen med 23 procent. 1999 tappade företaget 22 procent i försäljningen bland annat till följd av pressade malmpriser, men 2000 ökade såväl priser som efterfrågan.

Bland de 22 miljardföretagen var det bara SJ Statens Järnvägar och Lernia AB som redovisade fallande omsättning, med 14 respektive 8 procent.

Sju företag redovisade ett resultat före skatt på över en miljard kr:

AB Svenska Spel, Nordea AB, Telia AB, Vattenfall AB, AssiDomän AB, SAS Gruppen och V&S Vin&Sprit AB. Nordeas vinst uppgick till 19 miljarder kr, vilket var 65 procent mer än 1999. Telias vinst uppgick till nära 12 miljarder kr, vilket var en fördubbling mot 1999.

Den största resultatförbättringen bortsett från Nordea och Telia redovisade AssiDomän som gick från en förlust på 700 mkr till en vinst på 3,1 miljarder kr. Postens förlust minskade också kraftigt från 4,1 miljarder kr till 1,4 miljarder kr. En stor del av förlusten 1999 berodde på extraordinära avsättningar.

Förutom Posten redovisade även AB Svensk Bilprovning, Lernia AB, och Svensk-Danska Broförbindelsen, SVEDAB, negativt resultat för 2000.

Bara 4 av de 22 miljardföretagen försämrade sina resultat under 2000 jämfört med 1999: Apoteket AB, SJ Statens Järnvägar och Lernia AB.

Förädlingsvärde

Förädlingsvärdet motsvarar företagets bidrag till bruttonationalprodukten (BNP). Det definieras här som respektive företags lönesumma inklusive sociala avgifter och rörelseresultatet före avskrivningar. Det företagsvisa förädlingsvärdet inkluderar produktion i andra länder, det vill säga värden som ingår i andra länders BNP. För några av företagen i nedanstående tabell saknas uppgifter om förädlingsvärdet. Det har då uppskattats med schablonberäkningar byggda på vinst och antal anställda.

Den statliga företagssektorns totala förädlingsvärde motsvarar 7,5 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP) och 10 procent av näringslivets produktion. Om företagens förädlingsvärden schablonfördelas mellan anställda i Sverige och utlandet blir andelen kring 5 respektive 6,5 procent av Sveriges BNP, respektive näringslivets del. Justeras den därtill för statens ägarandelar i företag, där staten inte är ensamägare, blir andelen knappt 4 respektive 5 procent. Det största bidraget ger Nordea AB, Telia AB, SAS-Gruppen, Posten AB, Vattenfall AB, AssiDomän AB och Samhall AB.

Omräknat i förädlingsvärde per anställd ger AB Svensk Exportkredit störst bidrag, med drygt 10 mkr per anställd. Därefter kommer AB Svenska Spel, Akademiska Hus AB och Affärsverket svenska kraftnät. Företag

FÖRÄDLINGSVÄRDE I FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE

Företag	Förädlingsvärde, mkr , 2000	Förädlingsvärde, mkr per anställd, 2000
Nordea AB* (18,2 %)	33 405	1,04
Telia AB* (70,6 %)	26 702	0,88
SAS Gruppen* (21,4 %)	18 651	0,60
Posten AB	14 466	0,35
Vattenfall AB	11 141	0,85
AssiDomän AB * (35,5 %)	7 602	0,52
Samhall AB	5 864	0,20
SJ, Statens Järnvägar	5 654	0,48
Svenska Spel, AB	4 021	7,57
Apoteket AB	3 573	0,36
Luftfartsverket	2 812	0,65
Vin & Sprit AB, V&S	2 044	1,49
Luossavaara-Kiirunavaara AB, LKAB	1 948	0,61
Akademiska Hus AB	1 750	4,46
OM Gruppen AB* (9,42 %) ¹⁾	1 597	1,18
Systembolaget AB	1 354	0,39
Civitas Holding AB	1 285	3,26
Svenska kraftnät, Affärsverket	971	3,84
Svensk Exportkredit, AB* (64,7%)	908	10,68
Sjöfartsverket	804	0,59
Lernia AB	803	0,32
Svensk Bilprovning, AB* (52%)	793	0,36
Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB	650	1,78
Övriga 31 företag	3 456	0,64
Samtliga	154 255	0,64

Förädlingsvärdet definieras som lönesumman inklusive sociala avgifter och rörelseresultatet före avskrivningar. Förädlingsvärdet motsvarar företagets bidrag till bruttonationalprodukten (BNP), också till BNP i andra länder.

* Delägda företag med statens ägarandel inom parentes

¹⁾ Statens ägarandel är beräknad på antal utestående aktier i OM Gruppen efter full konvertering och utnyttjande av teckningsoptioner, dvs. 84 818 818 stycken aktier.

inom fastighets- och finanssektorerna redovisar höga förädlingsvärden per anställd. Dessa företag har få anställda men stor balansräkning. Även Telia AB och Vattenfall AB har höga förädlingsvärden per anställd, kring 1 mkr. Samhalls förädlingsvärde per anställd ligger på 200 tkr och Postens på 350 tkr. Genomsnittet för förädlingsvärdet per anställd för samtliga företag med statligt deläggande är kring 640 tkr, samma som året före.

Förädlingsvärde är ett ekonomiskt mått som inte speglar den nytta som tillförs genom att särskilda samhällsintressen infrias.

Förändringar i ägandet

Några förändringar har skett i företagsportföljen jämfört med föregående år. Vid årsskiftet 2000/01 bolagiserades affärsverket Statens Järnvägar och tre nya av Regeringskansliet helägda bolag bildades: SJ AB, Green Cargo AB och Swedcarrier AB. Telia AB börsnoterades den 13 juni 2000 och statens ägande minskade därigenom från 100 procent till 70,6 procent.

Statens ägande i OM Gruppen AB har under juli och augusti 2000 ökat från 7,7 procent till 9,42 procent. Svenska staten ökade den 29 juni 2000 sitt ägande i AB Svensk Exportkredit från 50 procent till 64,7 procent i och med att affärsbankerna sålde sitt 50-procentiga innehav. ABB äger resterande 35,3 procent.

Grängesbergs Gruvor AB avyttrades i januari 2001 till Ludvika kommun, men ingår i årets redovisning eftersom bolaget ägdes av Regeringskansliet den 31 december 2000.

Statens Premiefond avvecklades genom försäljning. Kurortsverksamhet AB avvecklades under 2000 och delar överfördes till Östergötlands läns landsting.

Aktieinnehavet i Celsius, motsvarande 25 procent av kapitalet och 62 procent av rösterna, såldes i januari 2000 till Saab. Nordens transaktioner vad avser UniDanmark och norska Kreditkassen innebar att statens ägande minskade till 18,2 procent.

Köp och försäljning som genomförts av bolagen själva redovisas i huvudsak under respektive bolag.

FÖRÄNDRINGAR I ÄGANDET I NOTERADE BOLAG

Köp

Tidpunkt	Köpare	Verksamhet	Belopp
4 juli-16 aug.	Staten (Finansdep.)	OM Gruppen AB	649 mkr

Försäljning

Tidpunkt	Köpare	Verksamhet	Belopp
Januari 2000	Staten (Näringsdep.) Förvaltningsaktiebolaget Stattum	Celsius AB	1 253 mkr
Juni 2000	Staten (Näringsdep.)	Telia AB ¹⁾	75 048 mkr

¹⁾ 1 008 619 personer tecknade sig för Telia-aktien som noterades på OM Stockholmsbörsens A-lista den 13 juni 2000. Vid årsskiftet var antalet aktieägare 866 000.

Redovisningsprinciper

Företagen som ingår är dels aktiebolag där statens aktieinnehav ägdes av Regeringskansliet per den 31 december 2000, dels de fyra affärsverken SJ, Luftfartsverket, Sjöfartsverket och Affärsverket svenska kraftnät. Aktiebolag som ägs av till exempel Riksbanken eller myndigheter ingår således ej i redovisningen. Däremot ingår A-Banan projekt AB, Statens Väg- och Baninvest AB, Svensk-Danska Broförbindelsen AB och Swedish National Road Consulting AB, vars aktier ägs av Regeringskansliet, men förvaltas av myndigheter.

I årets redogörelse har en uppdelning skett i företag som verkar under marknadsmässiga villkor och krav, och företag som främst har särskilda samhällsintressen att uppfylla. Gränsdragningen mellan grupperna är inte alltid självklar. Ambitionen i verksamhetsberättelsen är dock att göra redovisningen av statens företagsengagemang och de enskilda företagen så tydlig som möjligt. Med uppdelningen blir bilden av såväl hela bolagssfären som de enskilda företagens resultat och målluppfyllelse tydligare och därmed mer rättvisande.

De företag inom gruppen som verkar under marknadsmässiga villkor kännetecknas något eller flera av följande:

De verkar på en marknad med full konkurrens.

Ägaren, staten, ställer marknadsmässiga krav på resultat och avkastning baserade på riskprofil.

Utvärderingen och uppföljningen av baseras på dessa, samt i vissa fall på särskilt uttryckta ägar krav.

I gruppen ingår även statens noterade innehav.

De företag inom gruppen som främst har särskilda samhällsintressen att uppfylla kännetecknas av något eller flera av följande:

Ägaren/staten styr verksamheten på ett påtagligt och direkt sätt.

De verkar på en marknad med särskilda förbehåll, en del verkar helt eller delvis utan konkurrens, andra är fullt konkurrensutsatta.

Speciella finansiella upplägg används, varvid bland annat kraven på avkastning avviker från vad som är gängse i verksamheter som bedrivs helt på marknadsmässiga villkor. Utvärderingen och uppföljningen baseras bland annat på kvalitativa parametrar härledda ur samhällsekonomiska eller sektorpolitiska mål, och effektivitets-/resultatkrav.

Graden av samhällsintresse och ägarens styrning skiljer sig mycket mellan de olika bolagen i denna grupp.

Inrapporteringen av sifferunderlag till Regeringskansliet från företagen med statligt ägande bygger på den gängse presentationsform som gäller inom näringslivet. Dock har resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalysen komprimerats för att endast innehålla det mest nödvändiga. I inrapporterade sifferunderlag till konsolideringen har vissa justeringar gjorts, och för dessa ansvarar Regeringskansliet. För sifferunderlaget som presenteras per respektive bolag har bolagens egna uppgifter använts.

När det gäller konsolideringen har följande justeringar gjorts:

1) Resultaträkningen är densamma för alla företag, även för de finansiella företagen. Innebörden är att de finansiella företagen har bruttoredovisat sitt rörelseresultat i en form som gäller för icke-finansiella företag. Skälet till detta är att en konsoliderad resultaträkning endast kan innehålla ett format och att de finansiella företagen har fått anpassa sin rapportering till det format som majoriteten av de aktuella företagen och affärsverken följer.

- 2) Intresseföretag har intagits enligt kapitalandelsmetoden på så sätt att resultatet i intresseföretag, det vill säga innehav där ägarens andel i företag ligger i intervallet mellan 20 och 50 procent har tagits in i den konsoliderade resultaträkningen på en rad i rörelseresultatet. Förfarandet följer sedvanlig koncernredovisningsteknik. På motsvarande sätt har ägarens andel i intresseföretagets egna kapital tillförts den konsoliderade balansräkningen.
- 3) Dotterföretag i vilken det finns en minoritet har justerats både i resultaträkning och balansräkning. Justeringen går till så att minoritetsägaren eller minoritetsägarnas andel i dotterföretagets resultat redovisas som en avdragspost i anslutning till årets nettoresultat samt att minoritetens andel i dotterföretagets kapital reducerar det egna kapitalet i koncernbalansräkningen och redovisas som en "skuld" till minoriteten. Förfarandet följer sedvanlig koncernredovisningsteknik.
- 4) Vissa nyckeltal har ej beräknats på nivåerna ovanför branschnivå. Skälet till detta är framför allt att det kapital som finansföretagen binder i rörelsen är av en annan karaktär jämfört med det stora flertalet övriga företag. Detta innebär att om finansföretagens kapital, bundet i rörelsen, skulle beaktas i vissa nyckeltalsberäkningar så skulle dessa nyckeltal bli snedvridna och därför inte vara relevanta.

I det följande beskrivs verksamheten och målpuppfyllelsen i företagen med statligt ägande. Från och med i år redovisas här också de enskilda företagens komprimerade resultat- och balansräkningar, till skillnad från enstaka

uppgifter som i förra årets skrivelse. Utvärderingsavsnitten inklusive företagsbeskrivningarna ansvarar Regeringskansliet för. Företagen svarar dock själva för tabelluppgifterna per bolag.

Branschindelning

Branschindelningen bygger på Global Industry Classification Standard (GICS) som tagits fram av Morgans Stanley Capital International och Standard & Poors för analys av företag. GICS tillämpas fr o m i år av Stockholmsbörsen. Indelningen bygger på sektornivå i GICS, där dock Energi och Kraft förts samman, liksom Dagligvaror med Hälsovård och Informationsteknologi med Telekomoperatörer. I gengäld särredovisas Transport ur Industrivaror och -tjänster och Finans och Fastighet delas upp på branschgruppsnivå. Dessutom skiljs en särskild grupp ut: Transport-Fastighet.

Definitioner

Räntabilitet på eget kapital (Re)	Resultat efter skatt i procent av genomsnittligt eget kapital.
Räntabilitet på totalt kapital (Rt)	Resultat efter finansiella poster med återläggning av finansiella kostnader i procent av genomsnittlig totalt kapital.
Räntabilitet på sysselsatt kapital (Rsyss)	Resultat efter finansiella poster plus finansiella kostnader i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.
Räntabilitet på operativt kapital (Rop)	Rörelseresultat i procent av genomsnittligt operativt kapital.
Nettoskuldssättning	Kort- och långfristiga räntebärande skulder och räntebärande avsättningar minus räntebärande omsättnings- och anläggningstillgångar.
Soliditet	Eget kapital inklusive minoritet i procent av balansomslutningen.
Antal anställda i medeltal	Omräknat till årsanställda.
Utdelning	För år 2000 avses föreslagen utdelning, för år 1999 faktisk utdelning.
Totalt kapital	Balansomslutning.
Sysselsatt kapital	Balansomslutningen reducerad med icke räntebärande skulder.
Operativt kapital	Balansomslutningen reducerad med icke räntebärande skulder och räntebärande tillgångar.

